

1926 JÚLIUS—AUGUSZTUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

7—8. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1926 évre általában 250.000 K., erdészeti altszteknek 125.000 K.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok (alap. kamat vagy tagdíj) és az időnkint közzétett pótdíj fejében kapiák.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

Erdészet—Vadászat.

Írta *Rochlitz* Dezső ny. h. államtitkár.

A közelmúltban élénk vita folyt le a vadászati szaklapokban a vadászat hovatartozandósága és a vadászati ügyek élére állítandó szakember kvalifikációja kérdésében.

A vitában csekélységem is résztvett, védelmére kelve erdészeti szakunknak és az elvi álláspontunknak a műkedvelő vadászok támadásaival és lehetetlen elveivel szemben.

Egyébiránt az Erd. Lapok ápr. 15-i számában egy talpraesett jó kis elmefuttatásában lapunk érdemes szerkesztője is szóvátette a dolgot mindjárt a vita elején.

Foglalkozott aztán a kérdéssel az Orsz. Erd. Egyesület igazgató választmánya (l. az Erd. Lapok máj. 15-i számát) s legutóbb a Sopronban tartott közgyűlésünk is, állást foglalva a vadászati ügyeknek a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályába való visszahelyezése mellett.

A kérdés tehát élére van állítva, de egyébként is elég fontos ahhoz, hogy azzal a saját szaklapunkban is behatóan foglalkozzunk, annyiival inkább, mert szaktársaink között bizonyára vannak többen olyanok, akik a sportvadászlapokat nem olvassák, akiknek tehát a lefolyt vitáról nincs tudomásuk.

Kétségtelen, hogy a vadászat rendkívül fontos tényezője az erdészetnek. Sokkal fontosabb, mint első pillanatra látszik s mint némelyek talán gondolják. Fontos nemcsak a nagy közgazdasági jelentőségénél és azon oknál fogva, mert az okszerű vadgazdaság az erdőgazdaságnak már a természettől is oda-utalt igen jelentős kiegészítő része és lényeges jövedelmi forrása, hanem fontos azért is, mert a vadászat feletti rendelkezési jog súlyt, tekintélyt, erőt és hatalmat biztosít az erdészetnek mindenütt, ahol azt kezében tartja. Meggyőző iskolapéldája ennek a német erdészet.

A vadászat hazánknak is olyan hatalmas közgazdasági tényezője, oly nagy erkölcsi és anyagi előnyt, értéket képvisel, hogy nemcsak megérdemli, hanem egyenesen megköveteli szaktársaink és intéző köreink legmesszebbmenő érdeklődését és ügyünk felkarolását.

Igen jól mondta idevágólag Roth Gyula szaktársunk a lezajlott vita során egyik cikkének kitűnő konkluziójaként, hogy *egyetlenegy erdőmérnöknek sem szabad nyugodni addig, míg a vadászati ügyek legfőbb vezetése az erdészeti főosztály kezébe vissza nem kerül*. Ez legyen a conditio sine qua non-ja a törekvésünknek és egyben az a biztos alap, melyre tovább építhetünk.

És ezt az intelmet vesse jól az emlékezetébe minden egyes szaktársunk és az erdészetnek minden barátja és jóakarója, mert hogy az a régi nimbus, mellyel nagy elődeink a magyar erdészet tekintélyét megalapozták, ma már, sajnos, nem ragyog a régi fényében, ebben bizonyára nagy szerepe van annak, hogy a vadászati ügyek vezetése kicsúszott az erre hivatott erdészet kezéből.

Hogy pedig ez az áldatlan állapot bekövetkezett, ezt nézetem szerint a nálunk fennálló jogászuralom rendszerére lehet visszavezetni.

Ez ellen a rendszer ellen küzdünk nemesak mi, erdészek, hanem Magyarország egész gazdasági társadalma és műszaki kara immár hosszú évtizedek óta, sajnos, vajmi csekély eredménnyel.

Hogy egyebet ne említsünk: alig múlik el esztendő, hogy

az állami költségvetés képviselőházi, illetőleg nemzetgyűlési tárgyalása alkalmával valaki ne kifogásolná a minisztériumokban a szakerők hátrányára dülő jogásztúltengést. Ez idén is szóvátette *Gaál* Gaszton tekintélyes képviselő a mi u. n. *agrárállamunk* földművelésügyi minisztériumában uralkodó ezt a tarthatatlan helyzetet.

Azt meg éppen a közelmúltban olvashattuk a napilapokból, hogy a földművelésügyi minisztériumban *a mezőgazdasági szakoktatás reformja ügyében* tartott országos fontosságú értekezleten nem kisebb tekintély, mint *Somssich* László gróf, az Omge nagyérdemű elnöke emelte fel tiltakozó szavát a mai jogászrendszer ellen, követelve azt, hogy „*a mezőgazdasági közigazgatást nyissák meg a mezőgazdasági képzettséggel bíró rétegek előtt, mert anomália az, hogy ezekben a pozíciókban jogászok működnek.*“

Itt, ebben a lehetetlen rendszerben, a jogászuralom rendszerében volt és van sok mindenféle bajnak a kútforrása s ez a rendszer az, mely lidércnyomásként nehezedik ma is megcsonkított szerencsétlen szegény hazánk gazdasági kulturájának a fejlődésére.

Ha jól emlékszem: mintegy 30 évvel ezelőtt vette ki a jogászuralom az erdészet kezéből a vadászati ügyek vezetését és igen jellemző, hogy habár ezalatt az idő alatt 3-szor vagy 4-szer történt változás a vadászati osztály vezetőjének a személyében, a vezetés minden egyes alkalommal jogászember kezébe került, de mindig szükséges volt a jogászvezetőhöz erdőmérnököt is beosztani, hogy meg ne akadjon a verkli.

Hogy a helyzetnek ez az alakulása nem a véletlen pajzán játéka volt, hanem az említett rendszer okszerű és természetes következménye, ez, úgy hiszem, egészen világos.*)

*) A háború előtt, amikor a vadászati ügyosztály a halászáti ügyosztállyal egy főosztályt alkotott (most a vadászati ügyek — úgy olvastam valahol — *a lótenyésztési osztályban* szerepelnek; nem komikus?!), a földművelésügyi minisztérium akkori ügybeosztása szerint egyebek között „*a vadászati szakoktatás*“ és „*a kincstári erdők vadászati ügyei*“ is a vadászati osztályba tartoztak. Tessék már most elképzelni, hogy a jogász-osztályvezetők

És itt le kell szögeznünk egy másik elvitázhatatlan tény is, amely szintén élénk világot vet a tisztázandó kérdésre. Ez a tény pedig az, hogy a régi jó világban, amikor az emberek még nagyobb megértéssel és megbecsüléssel viseltettek egymás iránt, mint manapság: *a vadászközönség igenis az okleveles erdészekben kereste és találta fel a „tanult vadászokat” és a „jogosult szakembereket”.*

Igazolja ezt egyebek között az a tény, hogy pld. a 80-as években az „*Országos magyar vadászati védegylet*“, a vadászatnak Nagymagyarországon akkori egyedüli érdekképviselője, (ma, sajnos, három széthúzó vadászati egyesületünk is van csonka hazánkban!), a felső fokú vadászati szakoktatás cél-

erdőmérnökök segítségével nélkül hogyan irányíthatták volna jogi szaktudásukkal az erdészeti intézmények (erdőmérnöki főiskola és erdőőri szakiskolák) keretébe utalt vadászati szakoktatást, amikor maguknak ilyen iskolai képzettségük nem volt és miként védhették volna meg az erdőgazdaság érdekeit a kinstári erdők vadászati ügyeinek intézése, például a vadászterületek bérbeadása körül? Hiszen a saját szaktudásuk nem lehetett elég még arra sem, hogy megfelelő — az erdőgazdaság érdekeit is biztosító — bérleti szerződést köthessenek!

Az meg éppen merőben lehetetlen állapot, hogy a kinstári erdőkben ne a gazda rendelkezze a saját portáján és idegenek adják bérbe annak jogait harmadik személyek részére.

Sok anomália származott abból is, hogy a vadászati szakoktatásnak az erdészeti főosztályból való kikapcsolásával az említett iskolák két rendelkező gazda alá kerültek, mert tudni kell, hogy az „*erdészeti szakképzés*“ és az iskolák „*adminisztratív és dologi ügyei*“ megmaradtak az erdészeti főosztályban.

Ennek a kettéválasztásnak a következménye aztán az lett, hogy az erdőőri szakiskolák igazgatóinak sokszor tojás-táncot kellett járniuk, hogy a két gazda nem mindig harmónikus rendelkezéseinek és kívánságainak eleget tehessenek.

A főiskolai vadászati szakoktatást illetőleg pedig az volt a helyzet, hogy az erdészeti főosztály hatáskör hiányában, a vadászati osztály jogász vezetői pedig bizonyára azért nem törődtek a felsőfokú oktatással, mert az jóval keményebb dió volt a számukra, mint az alsófokú vadászati szakoktatás.

Így aztán nem esoda, ha a főiskolai vadászati oktatásunk két szék között a pad alá került.

Érdemes ezek felett gondolkodni! R. D.

jaira három erdészt (*Belházy, Szécsi és Illés*) bízott meg „*A vadászati ismeretek kézikönyvének*“ megírásával, amelyet az illetők hosszú, fáradságos munka után, a 90-es években tényleg el is készítettek.

Állításom igazolására szolgáljon továbbá az a tény, hogy *Cserszilvássy* Ákos (igazi néven *Vajda* János ismert költőnk, kinek apja uradalmi erdész volt), 1858-ban szép magyar nyelven megírta: „*A vadászat mestere*“ című könyvének előszavában kijelentette, hogy „*Nem tanult vadászok, mint inkább műkedvelő magánosok, magamféle gyalogpuskások számára írom ez útmutatást...*“ „*A vadászatnak — úgymond tovább — rendszeres és teljes tankönyvét avatottabb s talán nem is egy, de több összeműködő jogosult szaktekintély tollától várhatja a magyar olvasó.*“

Ime, milyen látnoki bölcsességgel, mégis nagy szerénységgel állapította meg a nagy tudású költő és vadász — (aki magáról azt mondta, hogy „*mint magam is szenvedélyes és szerencsés iskolában nőtt műkedvelő vadász*“), — mondom, milyen bölcsen állapította meg már az 50-es években, hogy a vadászatnak rendszeres és teljes tankönyvét „*avatottabb és több jogosult szaktekintély*“ (három erdész) fogja megírni a 90-es években.

És hogy „*tanult vadászok*“ és „*jogosult szaktekintélyek*“ alatt csak erdészeket érthetett az erdészember vadász és költő fia, az több, mint bizonyos, mert abban az időben is csak egyetlen főiskolánk volt, a selmecbányai, ahol a vadászatot tanították, ahonnan tehát elismerten „*tanult vadászok*“ kerülhetnek ki.

Bátran megállapíthatjuk tehát, hogy a múlt időkben a vadásztársadalom az erdészeket tekintette tanult vadászoknak és jogosult szakembereknek és nem kicsinyelte le, mint ahogy most az utókor teszi, a vadászati szakoktatásunkat, hanem súlyt, értéket tulajdonított annak.

Akkor még elválaszthatatlan fogalom volt az erdész-vadász fogalma, ezzel szemben a mai műkedvelő vadászközönség egyes szószólói éket akarnak verni a két fogalom közé, az erdőmérnöki főiskolánkon elsajátítható vadászati szakismerete-

ket pedig nem becsülik többre, mint a ministráns gyerek képzettségét a kalocsai érseki székre.

Önként felmerül tehát a kérdés: honnan ez a pálfordulása?! Ki, mikor, mivel és mi okból idézte fel azt, hogy a vadászközönség egyrészének a felfogása ennyire megváltozott?!

Nem szenved kétséget, hogy ezt a pálfordulását is a jogászuralomra és arra az időre lehet visszavezetni, amikor ez az uralom kivette a vadászti ügyek vezetését az erdészek kezéből.

Bizonyára ekkor ébredt fel a műkedvelő vadászközönség egyes tagjaiban az öntudat, hogy: Ho-hó, hát ha jogászember lehet az ország első vadászati kapacitása, miért ne lehetnék én is, te is, ő is?!

Ezzel indult meg a lecsúszásunk a lejtőn és ma már odáig jutottunk, hogy a műkedvelő vadászok szószólói felülkerekedve, lóhátról kérdik tőlünk erdészeiktől, akik csak az elkobzott régi jogainkat kérjük visszaállítani: mi jogon merészkedtek magatoknak „*privilegiumot*“ és „*új hatáskört*“ kierősza-
kolni a vadászat berkeiben?!

„A legerélyesebben tiltakozunk az ellen a felfogás ellen — zúdul felénk a hiúság és sértett önérzet hangja — mintha csakis az erdészeti kar lenne képes megfelelő vadászati szak-
tudással bíró szakembereket produkálni. Ez nem áll, súlyos tévedésen alapszik és súlyos tévedést tartalmaz a többi vadászemberrel szemben.“ — Így!

De hát ez még semmi! Megállapították odaát azt is, hogy: „*a vadászat érdekei merőben ellenkeznek az erdészeti érdekeivel, továbbá, hogy „igen nagy veszedelmet“, „rettenetes veszélyt látnak „a vadászatnak az erdészettel való egybekapcsolásában“ és abban, „ha ugyanaz a kéz vezeti az erdészeti, mint a vadászati ügyeket.“**)*

**) Ránkfogtak egyébiránt a túlodalon még külön dolgokat is. Például azt, hogy az erdőmérnöki főiskolánonk csak a vadpusztításának a módjait tanítják; hogy a hallgatókba a vadgyűlöletet oltják bele, hogy hazánk világhíres szarvasállománya a bérlők óriási áldozatai dacára az erdészek vadtenyésztési próbálgatásai közben degenerálásban szenvedett ki; hogy a földmívelésügyi minisztérium vaskalaposai, valószínűleg az erdészeti

Ezekkel a rettenetességekkel szemben pedig a való tény-állás az, hogy az uradalmakban és nagyobb erdőgazdaságokban, ahol, mint tudjuk, a vadgazdaságok is a legfejlettebbek, jelenleg is csaknem mindenütt az erdészlet látja el a vadászat ügyét is. És ez így is van rendjén. A két gazdasági ág szoros kapcsolatban van egymással, sőt az erdei vadászat, a vadnak erdőben való tenyésztése egyenesen az erdei mellékhasználatok körébe tartozik, helyesebben: az erdőgazdaság szerves kiegészítő része, amit komolyan senki sem vonhat kétségbe.

De világosan mutatja az erdészlet és vadászat között fennálló kapcsolatot egyebek között az is, hogy az erdőmérnöki főiskola az egyedüli, ahol a vadászatot elméletileg és gyakorlatilag tanítják, az erdőőri szakiskolák azok, ahonnan képzett vadőrök kerülnek ki, a vadőri szakvizsgákat a m. kir. erdőigazgatóságok előtt kell letenni, a hatóságilag felesketett erdőtiszteket és erdőőröket az erdőtörvényben előírt esküjük is kötelezi arra, hogy „a gondviselésükre bízott erdő vadállományára szorgalommal és feltétlen hűséggel felvigyáznak“ stb.

Ha a mondottakhoz hozzátesszük még azt is, hogy a vad túlnyomó nagy részének, éppen a legnemesebb és legértékesebb fajoknak az erdő az ősi tanyája és menedékhelye s a léte is feltétlenül az erdőhöz van kötve, ahonnan rendesen csak éjjelenként vált ki a mezőföldekre lakmározni, végül, ha számba vesszük azt, hogy az a vadállomány, mely az erdőgazdaságban ennek sérelme nélkül még egészen jól megfér, a szomszédos mezőgazdasági veteményekben és ültetvényekben már igen jelentéktelen károkat okozhat: úgy lehetetlenség elzárkózni annak a felismerése elől, hogy az erdészlet és vadászat

főosztály ellenzésére, útját állták annak, hogy a főiskolán a vadtenyésztést tanítsák; hogy az erdészeti főosztályban elfogultsággal és rövidlátással a vadat erdőpusztító rossznak tekintik stb. stb.

Ezek azonban olyan rosszakaratú, tendenciózus beállítások és nyilvánvaló valótlanságok, hogy azokkal a mi szaklapunkban nem érdemes komolyan foglalkozni. Csak éppen annak az illusztrálására említtjük itt meg, hogy milyen fegyverekkel dolgoztak ellenünk odaát. R. D.

között valóban szoros kapcsolat van, még pedig feltétlenül szorosabb, mint a vadászat és mezőgazdaság között.

Hogy a többi gazdasági ágak a kapcsolat szempontjából itt szóba sem jöhetnek, az magától értendő.

Szó sem lehet tehát arról, mintha az erdészlet és vadászat érdekei összeférhetetlenek lennének egymással. Ennek a való élet s a kétségbevonhatatlan tények egész sorozata mond ellent.

Ha helytállhatna az a feltevés, hogy az erdészlet vezetése alatt a vadászat ügye kárt szenvedne, úgy ezzel szemben hatványozott mértékben áll az, hogy az erdőgazdasági ismeretekkel nem bíró vadászok, akik csak vadászok, akik a vadászatot csak önmagáért istápolják, vezetőállásaikban a vadászat érdekeit igyekeznek az erdőgazdaság hátrányára is érvényesíteni.

A dolog úgy áll, hogy a kellő határok közé szorított szakszerű vadgazdaság nem csak hogy egészen jól összeegyeztethető a legmodernebb, belterjes erdőgazdasággal is, hanem annak, mint említettem, természetes és szerves kiegészítő része. Maga a természet is egymásra utalja a két gazdaságot s nyilván ez okból és az ennek révén a kettő között idők folyamán kifejlődött szoros kapcsolatnál fogva vált szinte egy fogalomká az erdész és vadász fogalma, ez okból és nem valami ötletszerűségből került a vadászati szakoktatás is az erdészlet feladatkörébe stb.

Csak hogy úgy az erdő-, mint a vadgazdaság terén persze meg kell óvnunk a természet háztartásának egyensúlyát, mert igen jól mondta Roth Gyula: *„Ha csak az erdőgazdaság érdeke irányadó, akkor satnyul a vad, ha a vadgazdaság érdekei kerülnek felül, akkor pusztul az erdő.”*

Mindezekből pedig okszerűen az következik, hogy az erdő- és a vadgazdaság vezetésének egy kézben kell lenni s a vezetőnek természetesen mind a kettőhöz értenie kell. Ezt kívánják: a józan ész, mind a két gazdasági ág jól felfogott érdekei és a pénzügyi szempontok egyaránt.

Csak ilyen módon, egy kézben, a vadászathoz is értő erdőmérnök kezén remélhető az erdészlet és vadászat érdekeinek helyes összeegyeztetése, az ellentétes szempontoknak egy ma-

gasabb, egységes szempontban való egyesítése és az ügyeknek olyan vitele, mely mind a két oldalról elfogadható eredményre és üdvös fejlődésre vezet.

Ellenkező esetben, ha a vadászat ügye az erdészettől idegen kezekbe kerül: a nézeteltérések, surlódások és összeütközések el nem kerülhetők és ezt mind a két gazdasági ág megsínyli.

Komoly erdészeti és vadászati szakemberek évszázados tapasztalataiból és tanulmányaiból leszűrődött olyan alapigazságok ezek, melyek előtt minden elfogulatlan erdésznek és vadásznak egyaránt meg kell hajolni.

Ezzel szemben az a törekvés, mely a vadászatot az erdőgazdaságtól elkülönítve „*teljesen független, önálló*“ gazdasági ággá akarja emelni, a vadászati ügyek vezetését pedig egyoldalú vadászati szakemberre kívánja bízni, tarthatatlan és mivel sem igazolható.

Álláspontjukat az ellenfeleink általában azzal indokolták, hogy „*a vadászat éppen olyan önálló, sőt még régibb eredetű ösfoglalkozási ág, mint a mezőgazdaság vagy éppen az erdőgazdaság*“, hogy tehát a vadászatot nem lehet egyiknek sem alárendelni és amazoknál kevésbé fontos gazdasági ágnak tekinteni. *Sőt akadt olyan hang is, amely jövedelmezőség szempontjából a vadászatot az erdőgazdaság fölé emelte.*

Nos, az ilyen elvek hangoztatását minden erdésznek, erdő- és mezőgazdának és vadásznak, aki igazán szívén viseli mind a három gazdasági ág érdekeit, a legnagyobb megütközéssel kell fogadnia.

Az említett elvek szószólói, úgylátszik teljesen megfeledkeznek arról, hogy ma már nem a népvándorlás és honfoglalás idejét éljük.

Tiltakoznunk kell éppen a vadászat igaz és nemes ügye érdekében az ellen, hogy a közfelfogással és minden logikával merőben ellenkező ilyen tarthatatlan elvek nyilvánításával gyűlöltté és ellenszenvessé tegyük az ország közvéleménye előtt a vadászatot, melynek úgyis éppen elég ellensége van, még pedig nemcsak az alsóbb néposztályok között, hanem a felsőbb körökben is. (Két volt földművelésügyi miniszterünk-ről is tudjuk, hogy nem láttak a vadászatban mást, mint „*költséges úri passziót!*“)

Az ilyen és a vita során felmerült több más hasonló lehetetlen felfogásukkal árulták el legjobban a sportvadászok szellemi vezető egyéniségei, hogy az irányelveik még a vadászat ügyének helyes vezetésére sem alkalmasak, nem is említve a földművelés érdekeit.

Egyébiránt meg kell jegyeznünk, hogy az említett álláspont képviselői lépten-nyomon ellentétbe kerültek önmagukkal is.

Éppen odaát állapították meg pld. a vita során, más vonatkozásban (a vadászati felügyelőségek kérdésével kapcsolatban) igen helyesen, hogy: *„a vadászat legnagyobb hívének is be kell látnia azt, hogy mennél inkább van a vadászat csak önmagáért, mennél többet emészt fel abból a haszonból, melyet hozhat és mennél kevesebbet térít meg abból a kárból, melyet okozhat, annál kisebb a létjogosultsága.“*

Ez a helyes megállapítás tehát egyenesen és a leghatározottabban ellene szól annak, hogy a vadászatot *„teljesen független, önálló gazdasági ágának“* tekintsük. Ellenkezőleg: éppen azt igazolja, hogy a vadászatot, melynek joga törvény szerint is *„a földtulajdon elválaszthatatlan tartozéka“*, csak az erdő- és mezőgazdasággal kapcsolatban és csakis addig a határig szabad fejleszteni, ameddig az az utóbb említett — közgazdasági szempontból nagyobb súllyal és jelentőséggel bíró — gazdasági ágak érdekeivel ésszerűen összeegyeztethető. Ezen a határon túl a vadászatnak kell háttérbe szorulnia, mert végre is a földnek nem az a legfontosabb rendeltetése, hogy azon vadat tenyészünk. (Csak igen ritka kivételes esetben lehet helye annak, hogy egyes uradalmakban a vadászat érdekeit helyezték az erdőgazdaság fölé.)

Hogy pedig a vadászat és a földművelés közötti kapcsolat szempontjából a mezőgazdasággal szemben az erdészetet illeti az elsőség, ezt fentebb már részletesen kifejtettük.*)

És éppen az a szoros kapcsolat, mely a mondottak sze-

*) Itt hozzáfűzhetjük még Roth Gyulának azt a helyes megállapítását, hogy: *„a mezőn tulajdonképpen csak a nyúl és fogoly él, az sem kizárólag, de a fácán, a szarvas, dám, őz, muflon, vad-disznó feltétlenül az erdőhöz van kötve és — a tulajdonképpeni*

rint az erdészet és vadászat között minden ellenkező felfogás és állítás dacára, a valóságban tényleg fennáll: egyenesen kizárja azt, hogy a vadászatot *az erdészettől teljesen független, önálló, külön gazdasági ágnak* ismerjük el és megengedhetőnek tartsuk, hogy a kettő különválasztassék egymástól.

Mert tessék elképzelni, mi lenne a vadászattal, különösen a nagyobb értéket képviselő erdei vadgazdasággal, ha az erdészetet a maga nagy szervezetével együtt egészen kikapcsolnánk a vadászat ügyének szolgálatából?

Hiszen rövidesen csak romjai maradnának meg a sok helyen szép fejlődésnek indult, virágzó erdei vadgazdaságoknak, de megcsínylené helyenként a kikapcsolást a mezői vadászat érdeke is.

És kikkel s hogyan pótolná — bár hosszú idők folyamán is — a jogászuralom vagy bármelyik más rendszer a mi szervezetünket: intézményeinket és szakembereinket? Hogyan biztosítanák a vadászati szakoktatást? stb.

Talán az erdészetiék mellett más parallel intézményeket

vadtenyésztés, a nehéz és szakértelmet követelő feladatok, főképpen ezek körül merülnek fel“.

Odaát sűrűn hangoztatták a vita során, hogy miután az átkos Triamon megfosztott az erdőségeink nagy részétől s ennek következtében mostani csonka hazánkban a túlsúly a mezőgazdaságra és apróvadra esik: az erdészet — az ellentábor szerint — jogtalanul akarja a kiterjedésében nagyobb mezőgazdasági területek közérdekű vadászati ügyeinek vezetését a maga részére biztosítani.

Ezzel szemben azonban ki kell emelnünk azt, hogy a vadászati közigazgatás ügyeit nem lehet sem a művelési ágak szerint ketté osztani, sem a vezetést aszerint változtatni, hogy az erdőnek vagy a mezőgazdasági területnek nagyobb-e a kiterjedése.

De meg nem szabad kishitűeknek sem lennünk és feladnunk a reményt, hogy visszaszerezzük az elszakított területeinket.

Az erdőségeink, sajnos, alaposan megfogytak, úgyhogy a fa-termésünk az ország faszükségletét ma már nem fedezheti. De éppen ezért kétszeresen nagyobb gondot kell fordítanunk arra, hogy a megmaradt erdeinkben a vadászat az erdőgazdaság érdekeivel összhangzásba hozassék, ezt pedig a fentiek szerint csak az erdészet kezében látjuk biztosítva. R. D.

állítanának fel, hogy dupla költséget okozzanak az államnak és a vadászterületek tulajdonosainak és hogy vetélkedő, egymás hatáskörébe beleavatkozó és egymással folyton hadilábon álló intézményeket, hivatalokat és közegeket állítsanak egymással szembe?!

Ezt talán csak nem akarják odaát sem?

De hát akkor mi jogon merik azt állítani, hogy a vadászat éppen olyan önálló, független gazdasági ág, mint az erdészet, hogy a vadászat érdekei merőben ellenkeznek az erdészet érdekeivel és hogy rettenetes veszélyt látnak a vadászatnak az erdészettel való egybekapcsolásában és abban, ha ugyanaz a kéz vezeti az erdészeti, mint a vadászati ügyeket?

Hiszen a tendencia világos és nyilvánvaló. *A cél csak az, hogy a műkedvelő sportvadászok a maguk számára biztosítsák a vadászati ügyek legfőbb vezetését és a kincstári erdők vadászterületei felett való rendelkezést és ennek az igazolására hoznak fel aztán lehetetlennél lehetetlenebb okokat és a tényekkel merőben ellenkező érveket.*

De bocsánat: megkövetelni az erdészettől azt, hogy az erdőmérnöki főiskolán és az erdőőri szakiskolákon vadászati szakembereket neveljenek, szolgálati köteleességükké tenni, hogy a gondozásukra bízott erdőkben a hasznos vadat tenyészték, neveljék, óvják, a kártékonyakat pedig pusztítsák, hatósági esküt venni ki tőlük, hogy a vadállományra szorgalmasan és hűen fognak felvigyázni s aztán a vadászat legfőbb ügyeinek a vezetését kicsavarni az erdészet kezéből és azt jogászokra vagy más szakmabeli műkedvelő sportvadászokra bízni, de ezt is oly módon, hogy az igazi szakteendőket a hozzájuk beosztott és alájuk rendelt erdészeti szakemberek végezzék: tisztára képtelenség.

Ennek a lehetetlen állapotnak egyszer már meg kell szűnni, ha még van belátás, jog és igazság ebben az országban.

Sok szó esett az utóbbi időben a vadászati szaklapokban a vadászati felügyelőségek intézményes megszervezéséről is, amit a magyar vadászközönségnek igen tekintélyes, számottevő része, köztük több szaktársunk, egyenesen követel.

Idevonatkozóan dr. *Pilaszanovits* Antal, mint a vadászlapok írták: „*felsőbb helyről nyert megbízatás alapján*“, kon-

krét tervezetet is dolgozott ki, mely sokban hasonlít a régi erdészeti közigazgatás és az állami erdőfelügyelőségi intézmény szervezetéhez.

Ha tényleg rendezésre kerülne a dolog, úgy azt nézünk szerint szintén csak az állami erdészeti igazgatás meglévő keretében lehetne úgy gazdasági, mint pénzügyi szempontból helyesen és célszerűen megoldani.

Ellenkező esetben, ha a vadászati felügyeletre külön szervezet állíttatnék fel, úgy ez, az erdőfelügyelet terén, a fentebb kifejtett okoknál fogva a legképtelenebb érdekösszeütközésre vezetne.

Ez is egy okkal több tehát arra, hogy a vadászati közigazgatás a földművelésügyi minisztériumban, már a mostani szűkebb ügykörrel is, az erdészet kezén legyen, mert csak ezen az alapon lehetne az állami vadászati felügyeletet is fokozatosan továbbfejleszteni és tervszerűen kiépíteni.

És evégből megfontolandónak tartom, vajjon a vadászati felügyelet hathatósabb gyakorlása és a közigazgatási hatóságok e részbeni feladatának megkönnyítése céljából nem volna-e kívánatos az állami erdészeti igazgatás szervezetét a fennálló törvényekben megszabott korlátokon belül már most a vadászati felügyelet szolgálatába is állítani és e célból a közigazgatási hatóságok segítségére bocsátani.

Az eddig mondottakkal, úgy hiszem, eléggé kimerítettem a vadászat hovátartozandóságának kérdését s ezzel együtt azt is, hogy *a vadászati ügyek vezetésének a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályában van a helye és nem máshol.*

A dolog természetes rendje azt kívánná, hogy az erdészeti főosztály keretében elhelyezendő vadászati ügyosztály azzal az osztállyal kapcsolassék egybe, amelyhez az erdészeti szakoktatás, továbbá az erdőmérnöki főiskola és az erdőőri szakiskolák adminisztratív és dologi ügyei tartoznak, mert anomália az, hogy ezek az intézmények két gazda alá legyenek rendelve.

Ami ezek után a kvalifikáció kérdését illeti, e tekintetben az erdészet céljának és törekvésének, mint a fentiekből is kitűnik, oda kell irányulnia, hogy lehetőleg minden erdőmér-

nők elméletileg és gyakorlatilag egyaránt képzett szakember legyen úgy az erdő-, mint a vadgazdaság terén, a vadászati ügyek élére azonban mindenesetre olyan szakember kerüljön, aki a gazdaság mindkét ágában otthonos.

Ezzel szemben a műkedvelő vadászok szószólóinak álláspontja és kívánsága általában az, hogy a vadászati ügyek élére állítandó szakember *jó vadász legyen, egyéb semmi.* „*Ha e mellett az illető erdész is* — mondja a műkedvelő vadászok egyik legelőkelőbb szellemi vezére — *hát ez nem baj* (de nagy szerencse a szakunkra!), *éppen annyira nem baj, mintha jogász, gazdász vagy éppen semmi sem volna, csak jó vadász lenne; de valakinek az erdészi mivolta előnyül egyáltalában nem szolgálhat.*“

Röviden: mi, erdészek, a vadászat terén is a haladást, a kultúra fejlesztését kívánjuk, ellenben ellenfeleink a főiskolánk vadászati szakoktatásának semmibevételével és az uralkodó képesítési rendszer teljes figyelmen kívül hagyásával a maradiság álláspontját képviselik és az autodidaktikus képzettséget helyezik előtérbe, bár, hogy az utóbbit aztán ki, hogyan és milyen úton-módon állapítaná meg, arról bőlesem hallgatnak odaát.

Én, megvallom, végtelenül szomorú jelenséget: a kultúra iránti érzék nagyfokú fogyatékoságát látom az ilyen elvek hangoztatásában, ha azok valóban meggyőződésből erednek és nem tendenciózusak. Aggályosnak látom ezt különösen most, amikor szeretünk a „*kulturfölényünkre*“ hivatkozni a leigázó szomszédainkkal szemben, amikor bízunk abban, hogy ha más nem: a magasabb kultúránk diadalra segít az alacsonyabb fölött s amikor általában mindenütt és minden szakon észlelhető az elméleti képzettség és a főiskolai oktatás fejlesztésére irányuló törekvés.

Ellenfeleink, úgy látszik, nincsennek tisztában azzal, hogy a vadászat elmélete ma már tudománnyá fejlődött, még pedig széleskörű tudománnyá, mely nagy anyagot ölel fel és sok más tudomány-ággal áll szoros kapcsolatban.

Ma már nincs olyan szak, olyan foglalkozás, *bármennyire gyakorlati legyen is az*, ahol a haladó kultúra a gyakorlati

ismereteken kívül a szakiskolai végzettséget is meg ne követelné.

A maradiságot hirdető elvekre csattanós választ olvashattunk ki a mezőgazdasági szakoktatás reformja ügyében megtartott, fentebb már említett értekezletről szóló hírlapi tudósításokból. Egyebek között nem kisebb dologról volt szó ezen az értekezleten, mint arról, hogy ne csak a gazdatisztek-től, hanem *maguktól a földtulajdonos gazdáktól is meg kell követelni a szakiskolai képesítést*, ha maguk gazdálkodnak a földjeiken.

Huber József, Pestvármegye Gazd. Egyesületének elnöke nyújtott be erre vonatkozóan határozati javaslatot, a földművelésügyi miniszterünk pedig örömmel fogadta a tervet és kijelentette, hogy lehetőleg érvényesíteni fogja az abban foglalt kívánságokat.

Ime, még a földművelő mezőgazdától, aki a földgazdaságban születik és abban éli le egész életét, meg lehet és meg is kell követelni a szakiskolai képesítést, hogy a földjét okszerűen művelje, mertha ezt nem teszi, nemcsak önmagát károsítja meg, hanem az országot is.

A műkedvelő vadászok szellemi vezérei pedig lebecsülik és semmibe sem veszik a felsőfokú vadászati szakoktatást és tarthatatlan álláspontjukat efféle kijelentésekkel igyekeznek alátámasztani:

„Nem az iskola és oklevél képezi előfeltételeit a tudásnak és szakértelemnek.“

„A vadászgazdaság nem olyan mesterség, melyet könyvből, vagy az iskola padjain meg lehetne tanulni.“

„Nem az erdőmérnöki diploma adja a képesítést, hanem a magánszorgalomból elvégzett gyakorlati főiskola“ stb. stb.

Szóval: a magyar vadásznak nincs szüksége könyvre, iskolára, tudományra! Ebben a maradiságot jelentő felfogásban látunk mi, erdészek, nagy veszélyt, mert ez amellet, hogy az erdőgazdaság érdekeire csak káros lehet, egyáltalán nem alkalmas arra, hogy a vadászati kultúra jól felfogott érdekeit szolgálja és a hazai vadászatunk igaz ügyét az egészséges fejlődés és haladás útjára vigye.

Veszélyt látunk abban is, ha a vadászati ügyek élén álló szakembertől nem kívánunk egyéb kvalifikációt, mint azt, hogy „jó vadász legyen, egyéb semmi.“

Ma már nincsen olyan főiskola sehol, ahol a szaktárgyakon kívül egyéb tantárgyakat is ne tanítanának.

Ezt pedig nemcsak az általános műveltség, hanem a gyakorlati élet szükségletei is egyenesen megkövetelik.

Az egyoldalúlag képzett szakemberekből lesznek igazában az „elfogultak“, a „vaskalaposok“, a „copfokhoz ragaszkodók“ stb. amit a túloldalon ránk akarnak bizonyítani.

Az egyoldalú szakemberek azok, akik nem képesek az ellentétes szempontokat egy magasabb egységes szempontban egyesíteni és egymással összhangzásba hozni, aminek aztán az okszerű következménye az, hogy a békés, harmonikus együttműködés helyett a széthúzást és egyenetlenséget szítják.

Az ilyen egyoldalú szakemberek sokszor az alsóbb állásokban sem felelnek meg, még kevésbé állják meg a helyüket, ha vezető pozíciókba jutnak.

Számbavéve mindezeket, nemcsak hogy „nem baj“, hanem egyenesen szükséges, hogy a vadászati ügyek élén álló szakember a vadászaton kívül értsen az erdőszethez s a vadászattal kapcsolatos egyéb tudományágakhoz, igen jó, ha ért a műszaki dolgokhoz, a joghoz, szociálpolitikához és egyebekhez is. Minél szélesebb az ismeret- és látóköre, annál jobb.

Ellenfeleinknek fentebb körvonalozott álláspontja egyébiránt nemcsak az erdőgazdaság és a vadászati kultúra szempontjából esik méltán kifogás alá, hanem a fennálló képesítési rendszerünkkel sem egyeztethető össze.

Idevágólag kivonatossan idézem Roth Gy. cikkeiből az alábbi meggyőző és világos ökfejtéseket:

„Minden pálya iskolai kvalifikációhoz van kötve, pedig kétségtelen, hogy antididaktikus úton is ellehet sajátítani minden képzettséget“.

„Hogy melyik helyesebb, azon ezúttal nincs mit vitatkozni. Tény, hogy az egész világon ez a rendszer uralkodik és jobbat helyébe eddig nem találtak“.

„Az oktatásnak és képesítésnek az említett rendszerét mindehütt az állam maga építette ki“.

„Ameddig tehát minden hivatásos foglalkozás iskolai kvalifikációhoz, oklevélhez van kötve és az adott esetben ez a kvalifikáció tényleg csak az erdőmérnöki főiskolán szerezhető, *addig mi feltétlenül ragaszkodunk jogainkhoz és követeljük azok elismerését mindenütt, ahol a vadászattal kapcsolatos hivatalos vagy hivatásos teendők szerepelnek*“.

„A ma uralkodó képesítési rendszerrel ellenkezik s ezért nem helyes az a beállítás, hogy csak autodidakták juthassanak szerephez, de lehet az illető erdőmérnök is, hanem fordítva áll a tényleges rendszernek megfelelő helyzet: elsősorban az erdőmérnök a jogosult, mert egyedül neki van rendszeres, hivatalosan elismert és igazolt képesítése, de emellett szerepelhetnek autodidakták is (ha arra t. i. egyáltalában szükség volna!), *hogyha megfelelő módon igazolták képzettségük egyenrangúságát és azonos értékét*“.

„*Magánember túlteheti magát — már amennyire az oklevélre vonatkozó törvények megengedik — a szakképzettség követelésén, de az állam nem tagadhatja meg a saját maga oktatási rendszerét és elismert szakképzettséghez kötött teendőket nem ruházhat olyanokra, akiknek szakképzettsége nem terjed e munkakör működési terére*“.*)

Figyelembevétel az elmondottakat, ezen a helyen is a legerélyesebben tiltakoznunk kell a túlsó oldal beállításai ellen, melyek ha helytállhatnának, akkor egyszerűen be kellene zárni az összes főiskolánkat.

De itt is felmerül a gondolat, vajjon nincs-e ezen a pon-

*) Sajnos, legújabbán éppen az oktatási rendszerünk legfőbb öre, a kultuszminiszter tette túl magát a fennálló rendszeren.

A vadászati szaklapokban olvastuk, éppen a vita során, hogy a miniszter úr *a vallásalapítványi erdők vadászati felügyelőjévé egy orvosegyetemi magántanárt nevezett ki*. Mintha csak minket akart volna megcsúfolni és az ellenfeleinknek igazat adni a miniszter ezzel a kinevezéssel.

Ez is egy okkal több, hogy a legerélyesebben követeljük a jogaink visszaállítását.

Most még csak szót sem emelhetünk az ilyen visszasság ellen, mert hiszen éppen az erdőszet-vadászat érdekeinek védelmére elsősorban hivatott földművelésügyi minisztériumban e részben fennálló helyzet mutatja a rossz példát.

Említésre méltó, hogy az erdőszeti szakunk és képesítési rendszerünk az igazságügy-minisztériumban talált megértésre és részesült védelemben, ahol — mint *Dietl* Ágoston kartársunk egy röpiratában kiemelte — elrendelték, hogy „*perekben vadászati szakértők csakis okleveles erdőmérnökök lehetnek*“.. R. D.

ton is tendencia, mint ahogy ezt fentebb az erdő- és vadgazdaság állítólagos összeférhetetlensége mellett az ellenfeleink részéről felhozott lehetetlen érvelésnél láttuk.

Hiszen végre is a XX. században vagyunk és így nemcsak a gazdasági vonatkozások, hanem a kultura szempontjából sem helyezkedhetünk vissza az őskori állapotokra.

Lehetetlenség manapság még csak feltételezni is, hogy akadjon intelligens, művelt ember, aki a közfelfogással és az egész művelt világon uralkodó oktatási és képzési rendszerrel szemben komolyan és meggyőződéssel állíthatná, hogy a gyakorlati ismeretek mellett a főiskolai szakoktatásra nincs szükség.

Ellenfeleink a vita során következetesen és persze nem minden célzatosság nélkül, *„egy egész hosszú élet gyakorlati tapasztalatait“* állították szembe a főiskola *„néhány tanórás“* oktatásával, egészen megfélekezve arról, hogy az erdőmérnökök is élnek, gyakorlati tapasztalatokat gyűjtenek és okulnak, tanulnak a főiskola elvégzése után is.

Azokat az erdőmérnököket tehát, akik a vadászat terén az iskolai képzettségüket megfelelő gyakorlati ismeretekkel is kibővítették, — pedig ilyen van bőségesen, csak tessék körültekinteni — feltétlenül előnyben kell részesíteni azokkal a sportvadászokkal szemben, akiknek csak hasonló gyakorlati tudásuk van, mert végre is a kétféle ismeretkör együttvéve mégis csak több, mint a gyakorlati tudás egymagában.

Általánosságban tehát nem ismerhetjük el már csak ez okból sem a sportvadászok vadászati szaktudásának az egyenrangúságát és azonos értékét, még kevésbé a fölényét, az erdőmérnökökével szemben.

De nem ismerhetjük el azért sem, mert éppen a vita során arról győződünk meg, hogy a sportvadászok legelőkelőbb szellemi vezető egyéniségei még elemi dolgokkal: a hivatásos vadászati szakember feladat- és működési körével sincsenek tisztában és egy véleményen.

A sportvadászok egyes képviselőinek felfogása szerint ugyanis a hivatásos vadászati szakembernek csak a vadtegyésztéshez kell értenie és kizárólag ennek az érdekeit kell

szolgáltatnia, de a vad elejtésének és a vadászat módjainak ismeretét már nem kívánják meg, hanem egyenesen veszedelmesnek tartják a tenyésztés érdekeire nézve.

Ezzel szemben a sportvadászok másik táborának szószólói a vadászati szakember tudását főleg a vadászat gyakorlása, tehát a sport szempontjából ítélik meg és értékelik, amit legjobban igazol egyebek között az, hogy azok a vadászaktivitások, akikre, mint a szaktudás iskola-példáira hivatkoztak, névszerint felsoroltak és velünk erdészekkel, szembeállítottak, túlnyomólag Afrikát és a nagyvilágot bejárt hírneves sportvadászok, akik bizonyára nem azért keresték fel a trópusi és jégsarki vidékeket, hogy ott a vadtenyésztési viszonyokat tanulmányozzák és hazánkba átültessék.

Hogy a két szélsőséges felfogás között — mint sok másban, úgy itt is — az arany középúton van az igazság, ez alig szorúl bővebb magyarázatra.

Nem szenved ugyan kétséget, hogy a hivatásos vadászati szakember feladat- és működési körének elsősorban a vadtenyésztésére, nevelésére, óvására, a kártékony vad irtására stb. kell kiterjednie, de az is bizonyos, hogy értenie kell a vadászat szakszerű gyakorlásának módjaihoz, az elejtett vad kezeléséhez és értékesítéséhez, szóval a vadgazdaság kihasználásával járó összes egyéb tennivalókhoz is.

A vezető állásban levőktől pedig ezenfelül, amint erre fennebb már rámutattunk, azt is meg kell követelni, hogy ne csak egyoldalú vadászok legyenek, hanem a vadászattal kapcsolatos egyéb közgazdasági ismeretekkel is bírjanak.

Már pedig a dolog természetéből folyik s alig szorúl bővebb indokolásra, hogy a műkedvelő sportvadászok, akik csak kedvtelésből és nem hivatásszerűen foglalkoznak a vadászattal, rendszerint csak a vadászat gyakorlásában, tehát a vad lelövésében és a lövés művészetében képezik ki magukat több-kevesebb tökélyvel; ellenben minél nagyobb a módjuk, minél több az alkalmuk és szabad idejük arra, hogy a vadászati szenvedélyüknek hódolhassanak, annál kevésbé foglalkoznak maguk a vad tenyésztésével és a vadászat egyéb gazdasági ügyeivel, hanem egyszerűen rábízák az utóbbi feladatok tel-

jesítését ahhoz értő hivatásos alkalmazottakra. Ez így van! Az eltérések csak kivételek, melyek megerősítik a szabályt.

Kétségtelen továbbá az is, hogy azok a szép számban lévő erdőmérnökök, akiket a hivatásuk a vadászati érdekek szolgálatába is állít, legyenek azok akár állami, akár uradalmi erdőmérnökök, a fentebb megjelölt egész munkakörben teljesen kiképezhetik magukat. Hiszen ezek igazán ebben élnek, ez a hivatásuk, feladat- és működési körük, nem úgy ám, mint a más foglalkozású sportvadászoké.

Nincs tehát semmi ok és szükség arra, hogy a vadászati ügyek élére állítandó szakembert ne a hivatásos erdész-vadászok között, hanem a sportvadászok körében keressük.

A vita során ellenfeleinknek mindenike nagy elismeréssel nyilatkozott általában az erdőmérnöki karról és annak képzettségéről. Sőt egyik vezető egyéniség „*Magyarország legmagasabb képzettségű és legáltalánosabb műveltségű férfainak*“ mondta az erdészeket; csak éppen a vadászati szakképzettséget nem akarják elismerni és éppen az erdészeti vezetését akarják a vadászati ügyek intézéséből mindenáron kizárni. Hol van itt a következetesség?!

Összefoglalva az elmondottakat, nem a szakunk iránti elfogultságból, hanem igaz meggyőződésből bátran állíthatjuk, hogy hazánkban, ahol, mint fentebb kiemeltük, úgy is sok ellensége van a vadászatnak, nincs egyetlen más olyan számottevő foglalkozási ág, melyre a vadászat ügyét olyan megnyugvással lehetne bízni, melyre olyan biztosan lehetne építeni, mint az erdészeti.

De ezt természetesen csakis a fentebb jelzett elvi alapon és csakis abban az esetben lehet reményleni, ha a vadászati ügyek legfőbb vezetése is az erdészeti kezében lesz, különben nem kívánhatja meg teljes joggal senki a magyar erdészeti vezetésétől, hogy a vadászat ügyét azzal a lelkesedéssel és egyszerűséggel karolja fel, mely a gazdaság ezen ágának egészséges fejlődéséhez és haladásához szükséges.

Soproni közgyűlésünkről.

Békebeli időkre emlékeztető buzgalommal gyülekeztünk *egyszer ismét vidéki közgyűlésünk színhelyére Sopronba.*

Jól esett ez a pillanatnyi önámítás, amellyel mintegy feledve éreztük a közelmúlt eseményeit.

Ez az önfeledtség rítt le minden arcról a kögyűlést hagyományosan megelőző ismerkedési estélyen is, amelyen öreg cimborák, a mai nehéz életküzdelemben ifjan elaggott, úgynevezett fiatalok rejtett csodálkozással állapították meg egymásról, hogy milyen mély szántást végzett ez az utóbbi tizenegyesztendő még külső kinézésünkben is.

Hogy szakszerűen fejezzem ki magam, egész korosztályok tűntek el, s eddig ismeretlen korosztályok tűntek elő.

Ennek a nem kívánatos jelenségnek okát elsősorban a közelmúlt nehéz idők teremtette körülményekben, de főleg abban látjuk, hogy tagjaink sokkal örömelebb jönnek fel a tanulságos kirándulásokkal fűszerezett vidéki közgyűlésre, mint a szívet és lelket bénító főváros légkörébe.

Úgy érezzük, ezennel újból megkezdtük a *vidéki közgyűlések* sorozatát.

A soproni *Pannonia*-szálló nagy étterme július 6-án este szokatlanul hangos volt, mert a késő éjfélig, különféle irányból egymásután érkező vonatok csak úgy ontották a legkülönbölebb színárnyalatú zöld színekbe öltözött szaktársaink csoportjait.

A főiskolai ifjúság Sopronban maradt tagjaival sürített rendező bizottság kitűnően működött, az elszállásolás kifogástalan volt.

Messzemenő igyekezet volna beszámolni arról, mily kedves benyomást szereztünk a *Civitas fidelissima* közvetlen megismerése alkalmával, mennyire jóleső erzés volt az „*Alma mater*“-ünknek menedéket nyújtó ódon város ősi falai között bolyongni néhány órát.

A közgyűlésről, mely másnap, azaz július 7-én délelőtt az ünnepi díszbe öltöztetett városháza termeiben folyt le, az „*Egyesületi közlemények*“ hivatalos rovata számol be, ezekre tehát itt szintén nem térek ki.

Őszintén sajnáltuk, hogy nagyrabecsült elnökünk a közgyűlésen való megjelenésben akadályozva volt.

* * *

A közgyűlés lefolyásával kapcsolatban egy évek óta észlelt megfigyelésben megerősödve, ez alkalommal szóvá kell tennem azt, hogy *közgyűlésünk jelenlegi szervezete mellett*, a tárgyalásra rendelkezésre álló idő rövideége miatt, az együlésre összezsúfolt különféle tárgyú s nem mindenkit egyformán érdeklő tárgysorozat türelmetlen lepergetése közpette *nem termelheti ki azt az alkotómunkát*, amelyre az erdészársadalomnak a mai válságos időkben úgy *törvénykezési, mint gazdasági és szociális* téren *sürgős szüksége volna*.

Ugy vélem, hogy idejében megérlelt értékes munkát, komoly kezdeményezést legcélszerűbben olyan szervezet nyújthatna, amely szervezet állandóan együttműködő és közvetlen érintkezésben álló, az erdészeti tudományok egyes ágait intenzívebben és speciálisan művelő önkéntes tagokból az egyesület keretében *szakosztályok* alakjában csoportosul.

Az ilyen szervezetnek állandó és céltudatos munkáját nem pótolhatja az a rendszer, mely nem egyszer ötletszerűen felmerült kérdések, indítványok tárgyalására ad hoc bizottságokat küld ki a választmányból.

Ezt a rendkívül nagy, szétágazó munkát egy ember zsenialitása nem pótolhatja, különösen a mi pályánkon, ahol a gyakorlati tapasztalatnak legtöbbször döntő szerepe van.

Ebben a *munkamegosztásban* látom egyesületi életünk helyes irányban való továbbfejlődését, a gyakorlati élettel való szorosabb kapcsolatát, elevenebb életerejét.

* * *

Elvezetett hallgattuk a közgyűlés keretében *Fekete Zoltán* főiskolai tanár szabatos előadását a szerfabecslés új metodusról, amelyet az alábbiakban adhatunk vissza:

A faállományok becslésével kapcsolatban célszerű a vastagsági osztályokat úgy alakítani, hogy azok mindjárt a középátmérő szerint értékelt piaci szerfaosztályokkal essenek össze. Ebben az esetben az egyes vastagsági osztályokon belül becsült szerfa mennyisége mindjárt a különböző egységárú értékosztályok szerint elkülönítve mutatható ki.

Hogy a vastagsági osztályok ilyenén való alakítása lehetséges legyen, szükséges ismernünk a mellmagassági átmérő és a szerfa-

rész középmérmője közti vonatkozásokat. Ezeket csakis tapasztalati úton, nagyszámú megfigyelés alapján lehet meghatározni. A tölgyre nézve *Fekete* megkísérelte ilyenén tapasztalati táblázatok összeállítását azoknak az adatoknak az alapján, amelyeket a zsarnócai erdőhivatal idős tölgyesében gyűjtött a döntött próbatörzsek szokásos köbözése alkalmával. Bár mindössze csak mintegy 240 törzs állott rendelkezésére, elég jól sikerült a tölgy törzsének, mint forgási kúpnak átlagos képzővonalát meghatározni, mert a $\frac{d}{h}$ szerint*) alakított csoportok átlagvonalai (legalább is az összes adatok 96%-ára nézve) olyan görbéket szolgáltatottak, amelyek a szerfarészt érdeklő hosszúságig igen közel estek egymáshoz, ami az *általános átlaggörbe* alkalmazását megengedhetővé tette. Ennek az alapján állította össze *Fekete* azt a táblázatot, melynek kivonata alább látható.

Mellmag. átmérő cm	A szálfá hossza az egész törzshossz százalékában												
	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
	Középmérmő (cm.)												
20	20	19	19	19	19	18	18	18	17	17	17	17	16
22	22	21	21	21	20	20	20	19	19	19	19	18	18
24	24	23	23	23	22	22	22	21	21	21	20	20	20
26	26	25	25	25	24	24	23	23	23	22	22	22	21
28	28	27	27	26	26	26	25	25	24	24	24	23	23
30	30	29	29	28	28	27	27	27	26	26	25	25	24
32	32	31	31	30	30	29	29	28	28	27	27	26	26
34	34	33	32	32	31	31	31	30	30	29	29	28	28
36	36	35	34	34	33	33	32	32	31	31	30	30	29
38	38	37	36	36	35	35	34	34	33	33	32	31	31
40	40	39	38	38	37	36	36	35	35	34	34	33	33
42	42	41	40	39	39	38	38	37	37	36	35	35	34
44	44	43	42	41	41	40	39	39	38	38	37	36	36
46	45	45	44	43	43	42	41	41	40	39	39	38	37
48	47	46	46	45	44	44	43	42	42	41	40	40	39
50	49	48	48	47	46	45	45	44	44	43	42	41	41
52	51	50	50	49	48	47	47	46	45	44	44	43	42
54	53	52	51	51	50	49	48	48	47	46	46	45	44
56	55	54	53	53	52	51	50	49	49	48	47	46	46
58	57	56	55	55	54	53	52	51	50	50	49	48	47
60	59	58	57	56	55	55	54	53	52	51	51	50	49

*) d = a mellmagassági átmérő, h = a törzs egész hossza.

Hogy ezt a vastagsági osztályok alakítására felhasználhasuk, szükséges ismernünk a faállomány átlagos, százalékos szerfahosszát. Ezt úgy kapjuk, ha a faállomány zömét alkotó törzsek közül 15—20 vagy esetleg még több álló fának a teljes hosszát és szerfára alkalmas részének hosszát megmérjük s az utóbbiak összegének az előbbieket összegéhez való százalékos viszonyát kiszámítjuk. Ekkor a táblázatot már használhatjuk. Ha például az átlagos szerfahossz 60% volna és a piaci szerfaválasztékok:

I. 28 cm. középátmérőig,

II. 29—40 cm. középátmérőig,

III. 41 és több cm. középátmérőig, akkor a mellmagassági átmérő szerint a következő vastagsági osztályokat kellene alakítanunk:

I. 33 cm. mellmagassági átmérőig,

II. 34—48 cm. mellmagassági átmérőig,

III. 49 és több cm. mellmagassági átmérőig.

Ha pontosabban akarunk eljárni, megszerkesztjük (milliméterpapirosra) a famagasság és a szerfahossz görbéjét s ezek alapján bármely vastagsági fokra nézve kiszámíthatjuk a megfelelő szerfahosszszázalékot.

A szerfa *mennyiségét* a vastagfa százalékaiban *Feketének* egy másik táblázatából olvashatjuk ki, ugyancsak a mellmagassági átmérő és a szerfahosszszázalék függvényeképpen.

Mintán az egyes vastagsági osztályokon (esetleg fokokon) belül bármely eljárással megbecsültük a vastagfa tömegét, abból a fennebb említett szerfaszázaléktáblázat segítségével meghatározhatjuk magának a szerfának a köbméterekben kifejezett mennyiségét is. Erre *Fekete* gyakorlati példát is mutatott be.

Az eljárás előnyei: az egyszerűség, gyorsaság és mindamellett megfelelő pontosság.

Minthogy az előadás megvitatására nem volt idő s maga az előadás tartama is rövid 30 percen volt megszabva, ami a tárgy teljes kifejtését lehetetlenné tette, *Fekete* jónak látta előadásához utólag a következő megjegyzéseket fűzni:

A táblázatok alapanyaga *idős tölgy szálerdők*ből való, tehát a táblázatok is csak ilyenek becslésére alkalmazhatók további megfontolás nélkül, de azokra is csak olyan biztonsággal, amilyen egy 240 törzsnyi alapanyagon nyugvó tapasztalati táblázattól várható. A tenyészeti táj eltérései kevésbé szolgáltathatnak okot aggodalomra.

A táblázatnak szélesebb kísérleti alapra való fektetését *Fekete* is kíváncsúnak tartja. Célja nem is annyira végérvényes táblázatok közreadása, mint inkább a javasolt eljárás bemutatása volt.

A táblázatokat úgy az „Erdészeti kísérletek“-ben, mint a sajtó alatt lévő „Erdőmérnöki segédtablák“-ban is közölni fogja.

* * *

Nemkülönben nagy sikert aratott *Onczay László* hitb. urad. erdőtanácsos lapunk más helyén teljes szövegében közölt értékes felolvasásával.

Sajnálatos, hogy az idő rövidsége miatt ezekről a rendkívül érdekes kérdésekről parázs vita nem fejlődhetett.

A közgyűlést követő s tartalmas szónoklatokkal hosszúra nyújtott jól sikerült bankett után csoportokba verődve, a főiskolát és a botanikus kertet tekintettük meg.

A vendégeket a főiskola bejáratánál *Biber Gyula* ifjúsági elnök talpraesett beszéddel üdvözölte.

A főiskolai növényteni intézet vezetőjének helyettese, vitéz *Bokor Rezső* nagy gonddal összeállított, litografált leírással, térképekkel, kimutatásokkal könnyítette meg a főiskola botanikus kertjének megtekintését.

Az ősi otthonából távozni kényszerült, régi, értékes gyűjteményeitől megfosztott főiskolánk rekonstrukciója bár még nincs minden vonalon befejezve, mégis ami eddig létesült, az *elsőrendű teljesítmény*.

Nemcsak szaktársaink, de előkelő vendégeink is külön elismeréssel, sőt csodálattal adóztak a növényteni intézetünk elsőrendű felszerelése és az abban folyó tudományos kutató munka iránt, ugyanígy megcsodálták a geodeziai tanszék tökéletes felszerelését, valamint a vegytani laboratóriumot is.

Reméljük, a menzára, internátusra, sporttelepre jobb napok virradnak.

Azzal a megnyugtató érzéssel búcsúztunk el főiskolánktól, hogy sorsa jó kezekben van és hogy az adott viszonyok között a főiskola elhelyezése jobb megoldást alig találhatott volna.

A főiskola megtekintése után visszaigyekeztünk a „Városi színház“-ban közgyűlésünk alkalmából rendezett hangversenyre.

Nagy meglepetésünkre olyan magas nivójú műélvezetben volt részünk, amilyen csak kifinomult zenekultúrával rendelkező nagyvárosokban szokott kifejlődni.

A *soproni zeneegyesület* valóban kitett magáért. Bevezetésképpen *Hladonik* I. főiskolai hallgató, *Mészáros* Sándor felsőkereskedelmi t. igazgatónak *selmeci* vonatkozású hatásos *Prologusát* szavalta el.

Szebbnél-szebb ének- és zeneszámok követték ezt: *Hoffmann* Elza, *Benedek* Zoltánné *Fleischhacker* Fancsi úrhölgyek, *Aldörfer* Viktor, *Hoffer* Ottó, dr. *Marcsek* Tibor, *Kárpáti* Sándor és dr. *Szádeczky-Kardos* Elemér urak, valamint a főiskolai énekkar közreműködése mellett.

A koncertet a városi kaszinó nagytermében társasvacsora követte.

Másnap, július 8-án reggel 9 óra felé ismét a főiskola bejáratánál gyülekeztünk, hogy a mintegy 5 óráig tartó élvezetes és tanulságos gyalogsétát a soproni városi erdőkbe megtegyük.

Az időjárás általában igen kedvezett. *Medárd* ezen a napon, úgy látszik, a mi kedvünkért szünetet tartott.

A soproni városi erdőgazdálkodás leírását ez alkalommal teljesen mellőzhetjük, mert egyfelől az E. L. 1925. füzetében leírt tanulmányút, másfelől *Zügn* Nándor városi erdőmesternek az E. L. 1926. füzetében megjelent értékes tanulmánya ettől felmentenek.

A kirándulás rendezése igen tanulságos volt, amennyiben a *Zügn* Nándor városi erdőmester által összeállított és a közgyűlésen résztvevők között már előzőleg szétosztott tájékoztató a csoportokra szakadt kirándulóknak is megadott minden felvilágosítást.

Az erdő szélén sajnálatosképen búcsút kellett mondanunk szeretve tisztelt elnöklő alelnökünknek, *Inkey* Pál báró úrnak, akit egészségi állapota tartott vissza attól, hogy az erdei sétát velünk végigcsinálja.

A látottakról röviden annyit mégis meg kell mondanom, hogy ha Sopron város erdeje nem is mutat fel a *régmult* gazdálkodásából értékes állományokat, annál inkább szembe-tűnő az a *gondos kezelés*, amely a közelmúlt évtizedek munkásságát jellemzi.

A nagy állományátalakító munka a merev előírások szerencsés áthidalása mellett befejezéshez közel áll, s felejthetetlen képet tár elénk a *Muck* kilátóról — különösen erdész szemmel — élvezhető mérhetlen kiterjedésű, sikerült fenyőkultúrának emberi beavatkozással való megteremtése.

Örömmel láttuk, hogy az állományápolásra a város és *Zügn* erdőmester rendkívül nagy gondot fordít, a tisztítógásokkal egészen az „erdész-kertészkedésig“ elmegy s helyes gyakorlati fogásokkal ezt a munkát még pénzügyileg is megoldhatóvá teszi.

A rendkívül tanulságos szakkirándulást mihamar követte a barátságos reggeli, illetőleg *erdei ebéd*, amelyen leírhatatlanul kedves hangulat uralkodott.

Emelte a hangulatot szeretetreméltó hölgykoszorúnk és előkelő vendégeink jelenléte, akik rövidesen felelszük erdésznek, mert *Nagy* László és *Bíró* Zoltán praeseseink humorosan váltakozó elnöklése mellett napfény mellett rögtönözött „szakestély“-en keresztszékben is részesültek.

Igy nyerte például a *Budapesti Mérnöki Kamara* főtitkára: *Thoma* Frigyes az „*Erdőcérna*“ vulgót, míg a kamarának dimenzióiban eltérő másik kiváló képviselője: dr. *Kelemen* Kornél ügyész a „*Golem*“ alias „*Erdőkötél*“ keresztnévet érdemelte ki.

Szerencsére az üde erdei levegő, az előttünk álló további séta és a kedvesnek ígérkező „Erzsébet kert“-i városi bankett mértéket és határt szabott az erdei mulatozásnak.

Úgy benne voltunk a bankettezésben, hogy szinte alig láttuk tőlük az erdőt. Itt azonban meg kell emlékezni egy rendkívül értékes erdészbarát előkelőségnek, *Thurner* Mihály dr. polgármester kormányfőtanácsosnak valóban hatásos arról a szónoklatáról, amelyet a szokásos „*barátaim*“ helyett őszinte szívből jövő „*testvéreim*“ megszólítással kezdett.

Éreztük, hogy megnyertük öt testvérünknek, s ezt a tényt itt örömmel nyugtázzuk.

Másnap, július 9-én reggel 7 órakor elhagytuk Sopront

s a szokásos „*Ballag már a vén diák*“ eléneklése után búcsút mondtunk a vendégszerető városnak.

Eszterházára való megérkeztünk alkalmával kétségbeejtő eső fogadott. Közel fél óráig tetován ödöngtünk a várótermekben, míg végre kiderült s lehetővé vált a keskenyvágányú mezőgazdasági vasút nyitott kocsijain, a mérhetlen nagyságú *Esterházy*-birtokon keresztül-kasul az „*Égererdő*“-be elérkeznünk.

A kirándulók legnagyobb része előtt *terra incognita* volt ez a hansági különlegesség, ennél fogva különös érdeklődéssel hallgattuk *Mihalovits* Sándor hercegi erdőfelügyelőnek értékes magyarázatait, élvezettel forgattuk a „Hansági égererdő“ erdőgazdasági viszonyairól *Bencze* Pál erdőmérnöknek gond- dal összeállított, térképekkel felszerelt leírását.

Időnk az eső következtében annyira megrövidült, hogy alig voltunk képesek futólépésben megtekinteni az éger csemetekertet és néhány jól sikerült fiatalost.

Ennek az érdekes gazdaságnak ismertetésére még visszatérünk, ezúttal sajnálatunkra kénytelenek vagyunk a gazdálkodás berendezkedésének leírását helyszűke miatt elhagyni.

Itt csak azt jegyezzük meg, hogy az erdőgazda munkálkodásának két nehéz feladata van: küzdelem a *mértéktelen szarvasállománnyal*, és a talajvízállás állandó és gondos szabályozása.

A tanulságos szemle után váltott fogatokkal *Kapuvárra* kocsiztunk, ahol ízlésesen megterített dús asztal várt a szabad-ég alatt.

A vendéglátó herceg *Esterházy* Pál öföméltóságát *Rimler* Pál főerdőtanácsos képviselte.

A hercegnek, képviselőjének és a tisztikarnak felköszöntése után a „Budapesti Mérnöki Kamara“ még egy harmadik illusztris képviselőjének *Medgyaszay* István kormányfőtanácsosnak keresztelője következett, aki a „Hanság“-ban közzismert „*Hanyistók*“ nevet nyerte.

A rendelkezésre álló rövid idő határt szabott a jó hangulatnak s a *Kapuvárt* bekövetkezett vonatbáulés során el-

hangzott a végső „*Ballag már a vén diák*“ s ezzel be is fejeződött rendkívül jól sikerült soproni közgyűlésünk.

* * *

Hálátlanok volnánk, ha itt külön meg nem emlékeznénk azokról, akik ennek a közgyűlésnek sikerét fáradhatlan munkájukkal emelték.

A hivatalos tényezőket nem is említve, az elismerés oroszlánrésze *Zügn Nándor* soproni városi erdőmestert illeti meg.

Legnagyobb jutalmát már megnyerte, mert minden vonalon közvetlen szemlélve a sikert, csak öröme telhetett fáradságos munkálkodásának eredményében.

Róth Gyula és *Fekete Zoltán* főiskolai tanároknak is nagy hálával tartozik egyesületünk, egyfelől a fogadással járó teendők gondos megszervezéséért, másfelől a főiskola megtekintésével járó gondoskodás sikeres megoldásáért.

Muck Andor erdőtanácsos az erdei kirándulással kapcsolatos intézkedéseknél és a pompás erdei villásreggeli megrendezésénél szerzett érdemeket.

Török Béla erdőmérnöknek köszönhetjük a felejthetlen koncert megszervezését, nemkülönben hálával adózunk vitéz *Tamás József* városi erdőmérnöknek a központi iroda vezetése, a pénztár kezelése és az elszállásolások körül kifejtett munkásságáért.

Hálánkat kell végül lerónunk a „*Soproni Zeneegylet*“ készsége előtt, amely egyesület nagyban hozzájárult közgyűlésünk sikerének és fényének emeléséhez.

Erdőgazdálkodásunk fejlődése és új célkitűzései

Irta és az O. E. E. soproni közgyűlésén fölolysta:

Onczay László erdőtanácsos.

Az erdőgazdálkodásunk fejlődésének ismertetése képezi felolvasásom tárgyát, hogy ennek során a továbbhaladás útját, a modern erdőgazda célkitűzéseit ismertessem, érintve vele azokat az igényeket, melyek e fejlődés során jelentkeztek.

Erdőgazdálkodásunk a 67-es kiegyezés idejében — épp úgy, mint a mezőgazdaságunk — a lehető legkülterjesebb volt.

A fa forgalmi értéke csekély; az országos közlekedési eszközök híján — kivéve a víziutak mentén fekvő erdőgazdaságokat — az évi hozam kihasználásának sincs meg a teljes lehetősége. Az erdőbirtokok legtöbbje éppen ez okoknál fogva jelentős hasznot, jövedelmet nem hozhatott s a köztudatban mint kevésbé értékes vagyontárgyak szerepeltek, melyet minden tulajdonos a legkisebb regievel s a legkülterjesebben iparkodott kezelni. Feltárásáért nem is akart, de nem is tudott volna áldozatot hozni.

A kiegyezés után a fejlődésnek induló ipari s kereskedelmi élet s folyton gyarapodó vasúti hálózat az erdőgazdaságra kedvezőbb helyzetet teremtett.

Az értéktelennek mondott s kitermelni érdemesnek sem tartott erdőkre egymásután jelentkeztek a vevők s a birtokosok nem remélt összegeket kaptak a tegnap még értéktelennek tartott fájukért, helyesen erdeik kihasználási jogáért.

Az extenziv gazdálkodás természetszerű következményének kell tekintenünk a kialakult értékesítési módot, mely a területszerinti fakitermelés jogával tulajdonképpen az erdő bérbeadását jelentette.

A fakitermelés lenézett mesterség volt az erdőbirtokos előtt s foglalkozási körén kívül esőnek tartotta a mult század erdőtisztje. Pedig e megvetett foglalkozás a birtokosság elszegényedése mellett nagy vagytonokat biztosított az e téren fáradozó vállalkozónak.

Ez az értékesítési mód mindinkább gyökeret vert. Alig egy-két kedvező fekvésű s jó felvevőképességű vidékkel rendelkező erdőbirtokot tudunk ez időből, mely évi hozamát maga termelte ki, az is inkább a közép, mint a nagybirtokok sorából került ki.

Hogy a tövön való eladás annyira állandósult, annak magyarázata az, hogy a tulajdonosnak munka, üzemi tőke s befektetés nélküli könnyű jövedelmet jelentett, a vevőnek pedig búsás hasznot hozott.

E század első évtizedére esik a legnagyobb erdőbirtokos, a magyar erdőkincstár — az a nem eléggé dícsérhető — el-

határozása, mellyel az évi hozamnak saját regieiben való kitermelését vezette be s vitte az elért eredmények alapján azt a köztudatba.

Elismeréssel kell az erdőgazdálkodás e nagy reformjáról megemlékeznünk, mert ez nyitotta meg az utat a fejlődés számára.

*

Mielőtt tovább mennénk, hasonlítsuk össze ez értékesíté-
sen át jelentkező két gazdálkodási módot; mennyiben szolgálja akár az egyik, akár a másik jobban a birtokos érdekeit, s melyik egyeztethető össze inkább az okszerű gazdálkodással.

A területszerinti tövön való eladásnál — jól-rosszul megbecsülve, sokszor anélkül — a vevő által ígért s a való értéket meg sem közelítő áron adta el a birtokos egy vagy több évi vágásának anyagát. A vevő minden korlátozás s a legkisebb beruházási kötelezettség nélkül látott neki a termelésnek. Gyorsan, olcsón, minél kisebb költséggel iparkodott vállalkozását befejezni s tönkretett, alig felújítható tarvágások képében került az erdőtalaj vissza a birtokos kezére. A vevő csak átmeneti jogokat szerzett, tehát nem épített sem utakat, sem kezelési épületeket, sőt legtöbbször e kevés meglévőt is tönkretette.

Ez az oka, hogy erdeink jórésze teljesítőképesség nélküli völgyfenéki utakon érhető el s hogy ma is a legprimitívabb, de legdrágább közelítésekkel vagyunk kénytelenek — megfelelő utak híján — dolgozni.

S mindezt miért?

Látszólag egy összegben nagy volt a vételár. De ha a területre s a kitermelt faanyagra számítjuk vissza, a nyerendő egységár voltaképpen nagyon alacsony tőárat jelentett s látjuk, hogy az eladót voltaképpen a vevő kizsákmányolta.

Tehát ez az eladási mód nem adta meg a birtokosnak az áru valódi értékét s ennek tetejébe birtoka ősi, kezdetleges állapotban — feltáratlan maradt. Megszűnt rendelkező úr maradni a saját birtokán, hisz' nem ő volt a kenyéradója annak a fát vágó-faragó s szállító sokszáz munkásnak. Azokat kar-

bantartani, fegyelmezni s a köz szempontjából kívánatos irányba befolyásolni nem volt módjában.

Végül pedig ez értékesítési mód következtében az erdőművelés helytelen útra tért, mert hiszen a természetes felújítást tette vele lehetetlenné s az új erdő nevelését mesterségesen kellett megoldani, ami súlyos pénzáldozatot, egy csomó eredménytelenséget s a legjobb esetben későn s rosszul felújított s kevésbé értékes állományt jelentett.

Hozzátehetjük még, hogy a korszerű gazdálkodás szerint ez az eladási — helyesebben következményeként szereplő termelési — mód nem tartja a legjobb termőerőben s folytonos fatermelésben az erdőtalajt és sem a várható legnagyobb, sem a legjobb minőségű fatermést nem adja meg.

A területszerinti tövön való eladást üző erdőbirtokost ahhoz a rossz gazdához kell hasonlítanom, ki földjét bérbeadva, lemond az őt — bár munka árán — megillető teljes jövedelemről s túri, hogy a föld termőerejét a bérlő kizsarolja, meglévő egyéb értékeit felélje, a jövedelmet gyarapító minden beruházó tevékenység nélkül.

*

Nézzük már most, hogy a házilagos termelés — melyet saját regieiben való gazdálkodásnak nevezhetünk — mily előnyöket jelent e hátrányokkal szemben.

Azzal, hogy az évi hozamát saját maga termeli ki a birtokos, realisabb alapra helyezi az értékesítést, mert többé nem becsült, hanem számszerűleg pontos s minőségileg ismert anyagot ad át vevőjének, ki azonfelül, mert e vonatkozásban rizikó már nem érheti, természetszerűleg jobb árat is tud érte adni.

Az árú forgalmi értéke pedig biztosabban állapítható meg s a való érték körüli tájékozatlanság — mellyel oly sokszor visszaéltek az előbbeni eljárásoknál — mind kisebb válik.

A termeléssel járó munka, fáradság nem marad honorálatlanul s az üzemi tőke utáni kamat is megtérül, mert az árakba ez mind belekalkulálható s az természetszerűleg el is érhető.

Ha a saját regieiben való gazdálkodásnak csak az volna az egyetlen előnye, hogy a birtokost az állománytőke fogyasztása nélkül juttatja többjövedelemhez, úgy már nem volna vitatható a létjogosultsága.

Azonban sok más, legalább is ennyire jelentős előnye van még!

Vegyük csak sorra — ha röviden is — őket.

Az egy-két évre kihasználási jogot nyert fatermelő — a dolog természeténél fogva — nem fektet be feleslegesen semmit s amit netán kényszerült is, — mert az a birtokegység teljes koncepciójába beállítva nem volt — sok értékkel nem bírt. Azaz a használat jogának bérbeadása megakasztotta a további fejlődés lehetőségét, mert a birtokot szinte eredeti állapotában, feltáratlanul hagyta.

A birtokos azonban — ha maga gazdálkodik — rövidesen rájön, hogy mily jelentőséggel bír a kitermelés, a kiszállítás költségeinek szempontjából a jó úthálózat, közelítő berendezés, avagy a modernebb közlekedési eszköz s hogy az egyszer megépített épület, út vagy vasút örökös értéket jelent s nem kidobott az arra fordított pénz, hiszen emeli vele a birtok tőkeerejét, s természetszerűleg annak jövedelmezőségét is.

Az *erdőművelés* szempontjából pedig a legmegnyugtatóbb helyzetet teremti, mert az állomány, a talaj állapota szerint s a felújítás érdekének megfelelő gazdálkodást biztosít.

Nem utolsó szempont az sem, hogy a kezében marad a munkaadó meg nem vetendő befolyása, hatalma, melynek révén biztos pillérévé válik a köznek.

*

Ez utóbbi irány helyességét a kincstári erdőgazdálkodás az elért eredményekkel igazolta s belevive azt a köztudatba, igazságait általános érvényűvé tette, úgy, hogy ennek hatása alatt a magánerdőgazdaságok jórésze is ekként rendezkedett már be.

Tulajdonképpen a magyar erdőgazdálkodás reneszánsz-

szának tekintendő az, melynek nyomán lázas építőmunka fogant, s mely az erdőgazdaságot irányító erdőtisztikart is új feladatok s munkakör elé állította.

*

A háború s az azt követő összeomlás mindezt derékben törte ketté s e nagy munka színterét jelentő állami erdőségeinket s vele a gyönyörű eredményt ígérő beruházásainkat mind elvesztettük.

Az erdő az összterületnek alig 12%-át teszi immár ki s az állam, mint erdőbirtokos, a régihez képest csekély hányadát vallja a magáénak.

Mint mindenben, úgy a magyar erdőgazdaságban is erősen változott helyzetet teremtett a maga szomorú következményeivel a trianoni béke, hiszen a fabőségből — átmenet nélkül — a legnagyobb inségbe kerültünk, az exportra dolgozók-ból importra szorulókká lettünk.

Az átmeneti idők konjunkturális viszonyai — amikor a kereslet messze fölülmúlta a kínálatot — azonban sok mindenre megtanítottak bennünket.

Elsősorban is arra, hogy a megmaradt erdeinkben munka, fáradság s áldozatos befektetések árán lehet eredményes, több jövedelmet jelentő gazdálkodást folytatni.

De kell is!

Az egyre szaporodó adóterhek, az emelkedő tendenciájú munkabérek, az állandóan csökkenő tőárak erős mementóul szolgálnak, hogy több munka árán teremtsük elő — de nem a fakészlet rovására — azt a bevételt, mellyel a jelen idők fokozottabb igényeit is ki lehessen elégíteni.

Az évi hozam mű- és tűzifában való feldolgozásán túl vannak még további lehetőségek, amelyet az erdőgazda a maga javára előnyösen kihasználhat s amelyekkel jövedelmét fokozhatja.

Hogy ezt elérhessük s a birtokunkban lévő faanyag feldolgozatlan voltában rejlő kereseti lehetőségeket is kihasználhassuk, *vállalkozóvá, majd üzletemberekké* kell válnunk.

Amint a mezőgazda szeszgyár nélkül a krumplitermeléssel számottevő jövedelmet nem tud produkálni, ugyanez áll

arra az erdőbirtokosra is, aki fáját feldolgozatlanul adja tovább.

De nézzük csak, mit csinált a vevőnk eddig a megvett fa-
anyaggal.

Ha nagy üzletbe ült bele, fűrész- épített, kiválogatta a mûfa vastagját, minőségre a javát s felfűrészelte; a rosszabb minőségû, de vastag anyagból hídfát, váltófát, talpfát farag-
tatott; a vékonyabbjából pedig telefonoszlopot, bányafát, kis-
vasúti talpfát; a hulladékanyagból dongát, küllöt, keréktal-
pat stb. stb.

Evvel a nem nagyon ördögös munkával azonban esinos
jövedelemhez jutott.

Persze voltak kiadásai. Feldolgozás, fuvar, egyéb üzleti
költségek, de akárhogy is kalkulálunk, nagy és tiszta haszna
maradt.

A tűzifával pláne még kevesebb volt a baja s ha ennek
megfelelően mérsékelten is, de megtalálta ott is a maga szá-
mítását.

A birtokosnak pedig súlyosak a gondjai. Fokozódtak az
adóterhek, egy-két hidat, amott istállót kell építenie, itt egy
erdőőri lakást átfednie, hogy a saját szükségleteiről említést
ne tegyek.

A vevőtől kapott vételár sok esetben kevésnek bizonyult
s új eladásokkal kellett azt — a faállomány-tőke rovására —
kiegészíteni.

Kézenfekvő tehát a gondolat, hogy a birtokos a saját va-
gyonában rejlő üzleti lehetőségeket maga iparkodik — mint
vállalkozó — kihasználni, hiszen a fatermés további feldol-
gozása szorgalom, munka, vállalkozás árán, az erdőtiszt s a
meglévő személyzet vezetésével elvégezhető s annak munka-
körével össze is egyeztethető. Tagadhatatlan hozzáértést igé-
nyel, ami azonban elsajátítható.

E lépésen sok magánerdőgazdaság már túl van, szép
munkát, eredményt produkált s ami több, a célt, a nagyobb jö-
vedelmet is elérte.

Ez azonban még csak a kezdet.

További szép lehetőségek is kínálkoznak.

A fejlődés útja s a jövedelmezőség fokozása még nem ér itt véget, mert ha termelvényeinket *magunk tudjuk az országos közlekedési vonalak állomására lehozni, úgy azok értékesítése is újabb hasznot hoz nekünk.*

Magunk kopogtathatunk a Magyar Államvasutaknál s tehetjük meg — mint a többi kereskedő — ajánlatunkat a postakincstárnál, a bányatársulatok s az egyéb termelvényeinket igénylő vállalatoknál s az amúgy sem egészséges *közvetítő kereskedelem 10—20 százalékos üzleti részesedését* is megszerezhetjük.

A szorosan vett erdőgazdasági munkakörrel e tevékenység — bár lesznek talán ellenzői — összeegyeztethető s abból az erdőgazdaságra semmi hátrány nem következhetik be, sőt vallom, hogy a jövedelmet szaporító üzleti tevékenység végeredményében a fát szolgáltató erdő nagyobb megbecsüléséhez s gondosabb ápolásához fog vezetni.

Egymásból folyó s a fejlődés menetét, irányát mutató lehetőségek ezek, melyek lépésről-lépésre megvalósíthatók; bár igaz, hogy nagy összegű üzleti tőke s beruházások árán.

Az erdőgazdálkodásnak az a képe, amit itt vázoltam, *a teljes feldolgozásra törekvő s üzleti alapra helyezett üzem* nem utópia, hiszen esonkaországunk több erdőgazdasága — a helyesen végigfutott út után — nagyon szép s jelentős eredményt produkált, dokumentálva vele, hogy a fejlődésnek ez az útja s hogy a jövő célkitűzése e körül mozog.

Természetes, hogy a birtok nagysága, fekvése, évi hozamának minősége szerint e lehetőségek korlátozódhatnak, tágulhatnak.

Az erdőkinestár az általa kezdeményezett úton nem jutott annyira előre; de annak oka inkább az állami vagyonkezelés nehézkes megkötöttségében keresendő, mely az üzleti élet kívánalmaihoz kevésbé tud alkalmazkodni. Igaz, hogy a régihez képest alig számottevő erdőterülettel rendelkezik s hogy a jövedelmezőség iránti igénylés szempontjából más a helyzete, mint a magánkézen lévő birtokoknak.

Ez a fejlődés azonban bizonyos irányú *igényekkel* lép fel. És pedig a *főiskolai oktatással*, majd magával az erdőbirtokossággal, végül pedig az ügyeinket legfelsőbb fokon intéző *kormányzattal* szemben is.

Amint a házilag osztermelés bevezetésének idején annak szükségleteivel szemben gyönyörően reagált az erdőtisztok nevelő főiskolai oktatás, azonmód most is alkalmazkodnia kell, mert a szakmánkkal rokon vállalkozói s üzleti tevékenység ezirányban a réginél nagyobb igényeket táplál.

Hogy e kívánalmat éppen a főiskola otthonában hozom fel, ne méltóztassanak benne mást látni, mint az eszmék kicserélésének s a meggyőzésnek egyedüli helyes útját, melynek célja csupán az, hogy a gyakorlat által szükségesnek vallott igényekre a figyelmet felhívjam.

Engedjék meg Uraim, hogy a leginkább kompetens erdőbirtokosok nagyon egybehangzó kritikáját mondjam vissza a főiskolát végzett erdőmérnökökről: „Műszaki képesítésben, *erdőgazdasági ismeretekben erős, gyakorlati irányban fel nem költött érdeklődésűek, kik a saját pályájukkal kapcsolatos ipari s kereskedelmi vonatkozásban nem eléggé járatosak s az elmélet iránt erősen hajlamosak*“.

A közelmúltban e téma körül sok vélemény hangzott el pro és kontra, amellyel legutóbb már az O. E. E. is foglalkozott egy indítvány kapcsán. Nem célom, hogy most azokat sorra vegyem, de az elmondottak után rá kell mutatnom, hogy a külső szolgálat gyakorlatibb irányú oktatást kér s vár a főiskolától, a nívójának megfelelő, de azon túl nem menő elmélet mellett.

Az *erdőmérnök munkaköre* több irányú, éppen azért a főiskolai oktatás is több irányban tagozódik. A főcél meg szabó egységes irányzatot éppen azért gyakrabban kell revízió alá vonni. *Nem lehet örökidőre állandó, megkövesült az a tanrend, amely a változó követelményekkel előálló élet kielégítését célozza.* De időszerű a revízió már csak azért is, hogy megállapíttassék, vajjon a célul tűzött egységes irányzat rovására egy-egy studium — melynek jelentősége a gyakorlat szempontjából talán kisebb — nem került-e túlsúlyba, mert különben az új szükségletek — az időközben megnőtt anyag

a lefoglalt óraszám miatt — nem nyerhetnének kielégítést. E *revíziót* az a gyakorlat kéri, amelynek számára nevel a főiskola, amelynek igényeivel tehát számolnia kell.

*

A másik igénylés — bár furcsán hangzik — az *erdőbirtokosság* szemben jelentkezik.

Amint az ő kritikájukat készséggel reprodukáltuk, engedjék meg, hogy mi — bár tisztelettel, de — éppen olyan őszinteséggel szóljunk arról a nagyon hiányzó gazdasági tevékenységükről, melyet a jelen körülmények között ki kellene fejteniök.

Csodálatos ellentétet látunk a magyar erdőbirtokosságánál. Amíg az OMGE-ben jól szervezett, éberszemű, agilis érdekképviselőt alkot, addig majd ugyanaz a birtokosság az erdőgazdasági politika terén — pedig az erdők nagyrésze az ő kezükben van — elenyésző csekély érdeklődéssel, igen kevés aktivitást fejt ki.

Pedig az érdekeikbe vágó problémák egész tömege vár megoldásra, mely az ő támogatásuk súlya, tekintélye nélkül nem igen lesz eredményesen megoldható.

Méltóztassanak megengedni, hogy röviden egy pár — a magyar erdőt s birtokosát erősen tangáló — aktualitást említsek meg, melyek kellő elintézése esetén a gazdasági fejlődés kedvező atmoszféráját tudná biztosítani, mely nélkül pedig minden további vállalkozás kockázatosná válik.

Talán a legaktuálisabb ma az, ami — nincs, az *olcsó hitel*. Az üzemi tőkénk is hiányzik, nem is szólva a fejlődést jelentő beruházások igényeiről. A helyzetet kihasználó s azzal visszaélő bankok kényére-kedvére vagyunk kiszolgáltatva. Még a legjövedelmezőbb befektetésektől is el kell ma tekintenünk, mert annak rentabilitását a drága pénz tönkreteszi.

Ma is vannak feltáratlan, útnélküli, alig megközelíthető erdeink, ahol ottvész a fa, amelyért pedig tenger pénzünk vándorol ki a külföldre; vannak szép eredményt ígérő üzleti lehetőségek még a magyar erdőkön belül. Pénzhíjján pusztul az egyik, kihasználatlan marad a másik s elvész vele egy csomó munkaalkalom.

Az östermelés másik ágazata, a *mezőgazdaság már olcsó pénzzel dolgozik*. Mentés pl. a *forgalmi adó* alól.

De nézzük csak tovább!

A július elsejével életbeléptetett új *tarifák* a köszénnek további szállítási díjkedvezményt adtak s ugyanezt a vele teljesen analog tűzifától megtagadták, sőt ellenkezőleg, a Máv. *tarifapolitikája* az importfának kedvez a belföldivel szemben, olyannyira, hogy a magyartermelésű fát lassan versenyképtelenné teszi.

A belföldi termelés védelmének a szüksége is lassan előtérbe kerül; de ott van a törvénykezéstől kezdve a magyar erdőgazdaságot érintő egyéb kérdések egész tömege, melyekre a leginkább hivatott s érdekelt erdőbirtokosság ingerenciát nem gyakorol.

Az öntudatos gazdasági tevékenységet kifejtő többi érdekképviselő tud ősös hitelt, adómentességet, tarifális kedvezményt — ha kell — vámvédelmet szerezni vállalatai érdekében, csak mi állunk itt eredménytelenül.

Az érdekek időre való felismerése, azoknak a rokonágazatok követelményeivel való összeegyeztetése, az eredményt jelentő kormányzati intézkedés életrekelte, az a munka, mely a magyar erdőbirtokosságra vár s amely saját kárakra e távollétet már meg is sínylette.

Ha az érdekek harcában a magyar erdőgazdaság a birtokosságtól támogatást kap s a kedvező életlehetőségekhez hozzájut, úgy a további fejlődés az eredmények útján jelentkező anyagi boldogulásban is kifejezésre fog jutni.

A magyar erdőbirtokosság pozíciója azelőtt gyengébb volt, hisz az ország erdőterületének jelentéktelenül kisebb részét vallhatta csak a magáénak. Megcsónkításunk következtében azonban az erdőviszonyok az ő javukra tolódtak el. Az ebből eredő konzekvenciák hívják most az élre a birtokosokat s teszik a kezükbe az erdőgazdasági politika irányítását.

Ennek fóruma az O. E. E., melynek tárgyalóasztalától a jövőben többé a magyar erdőbirtokosságnak elmaradni — szerény véleményem szerint — nem szabad.

A magyar erdőgazdaság ügyeit intéző kormánynak a változott körülményekkel szintén számolnia kell. A hatalmas erdőségekből alig maradt meg valami. A valamikor nagy erdőgazdaságunk ma támogatásra, védelemre szoruló termelési ágazattá vált, mely az idegen kézre került erdeink konkurenciájával áll szemben. Meg kell találnia a középutat, hogy a belföldi erdőgazdaságot s annak termelését az import ne tegye tönkre. A jövő fainségét megszüntető fásítások, telepítések igazi propagandát a jelen erdő jövedelmezőségén át nyerik.

A támogatásnak, a védelemnek sok törvényes lehetősége van, mely végeredményében kormányzati kötelesség s egyben bölcsesség is. Példaképen legyen szabad megemlítenem, — az eset nagy analógiája miatt — hogy Ausztria a közel napokban belföldi termelése érdekében védelemben részesítette tűzfáját, pedig kemény tüzelőfában ő sem áll a legjobban. Segített az erdőbirtokosain, akiktől így továbbra is várhatja a pontos adófizetést s vajudó üzemű szénbányáinak is nagyobb fogyasztást biztosított vele.

A kormánynak a nehéz életfeltételek között lévő magyar erdőgazdaság pulzusán kell most a kezét tartani, hogy megállapítsa a betegségét, baját s a rendelkezésre álló eszközökkel a segítségére lehessen.

E két faktor, az erdőbirtokosság s a kormányzat aktív, illetve támogató készségétől függnék az erdőgazdálkodásunk s a vele kapcsolatos vállalkozásaink.

Hogy a közelmúlt hibái, melyik tényező számlájára írandók, azt most ne keressük, de hogy a jövő azt kiküszöbölje, azon legyünk.

*

Ezzel tulajdonképpen felolvasásom végére jutottam.

A magyar erdőgazdálkodás új célkitűzéseit a vállalkozói s üzleti tevékenységet is felölelő, legbelterjesebb gazdálkodásban látom, melyhez úgy a birtokosság, mint egyéb tényezők támogató, megértő munkája szükséges.

A magyar erdőtisztikar a maga tudását, munkakedvét viszi bele s vállalja örömmel a többmunkát, mert hiszi, hogy ez az út a nehéz sorsban lévő hazánk gazdasági helyzetének megerősödéséhez, a második honfoglaláshoz vezet.

Az Alföld erdősítéséről.

A fenti cím alatt a márciusi füzetben megjelent cikkem időszerűségét igazolják az azóta történt hozzászólások. Még mielőtt utóbbi esetleg folytatódnék, máris célszerűnek látom a megjelentekre szóló válaszadást, amivel talán egy és más kérdés tisztázódhat, ha ugyan az újabb gondolatokkal nem vetődnek felszínre ismét újabb kérdések.

Mielőtt a tárgyra térnék, ne vegye tőlem rossz néven az igen tisztelt olvasó, ha „Nyugdíjas”-nak és dr. Forgách Balázs gróf úrnak csekélységemre vonatkozó elismerő szavaiért én is nyílt színen mondok őszinte köszönetet. Eddigi szerény munkálkodásomnak annál is inkább jóleső gyümölcsét érzem bennök, mert eféléhez mostanáig vajmi ritkán jutottam.

Előző cikkemben a szóbanforgó tárgyról általánosságban szóltam egyrészt azért, mert az alföldfásító törvény végrehajtásának esedékessé vált megkezdése szerintem szükségessé tette, hogy egy és más dologban mindjárt a munka elején valamelyes határozottabb irányt vegyünk és ne téregesünk jobbra-balra; másrészt pedig azért, mert az új működési tér keretében az eddigi homokfásító tevékenység mellett mindjárt nem tudhattuk, hogy mi az, ami bővebb tisztázásra vár és mi az, ami részletezést kíván. Ebből a szempontból is köszönetet mondok a tárgyhoz szóló kartársaknak, hogy némely kérdésben máris tovább tudhatunk menni.

Előző cikkemben az erdősítést a *talaj, éghajlat, fafaj és munka* vezértényezők szerint tárgyaltam. Célszerűnek látom ezt most is megtartani.

Helyesen jegyzi meg Magyar Pál, hogy az alföldi erdősítésnél *ne általánosítsunk* (ami nem zárja ki azt, hogy ál-

talánosságban ne beszéljünk). Mi, mint ezelőtt a legtöbben hegyvidéki munkások, hajlandók voltunk az Alföldet erdészeti vonatkozásában egyöntetű területnek nézni. Annál inkább gondolom ezt, mert magam is, aki az Alföld szélén születtem s otthon gyakran és huzamosabban tartózkodtam s emellett a régebbi évekkel együtt az Alföldön most már az ötödik évet szolgálom, szinte csak mostanában látom jobban, hogy mennyi itt a változatosság.

Szükségesnek vélem annak hangsúlyozását, hogy az *erdősítésre befolyó főbb tényezőkben való változatosságot itt más mértékkel kell mérnünk, mint a hegyvidéken*, mert az Alföld a fatenyészetre általában véve kedvezőtlen s ilyen viszonyok között a fa olyan, mint az ideges-beteges ember, akire olyan benyomások is erősen hatnak, amelyek másnál közömböseek.

A fa érzékenységeinek előidézője első sorban a száraz *éghajlat*, ami főként a levegő csekély páratartalmával hat a növénytenyésztetre hátrányosan. Hogy a levegő páratartalma az Alföldön milyen változatos lehet, erre csak példaképen említem, hogy Miskolcon laktomban egyik nyáron hétszámra nem észleltem harmatot, holott ugyanakkor Miskoltól 20—25 km.-re az Alföld egyik öblében, a Hernád völgyében reggelenként lucskos volt a növényzet a harmattól. Hogy mit jelent ez a növénytenyésztetre, azt — azt hiszem — nem kell magyaráznom.

Alföldünk talajának nedvességtartalma és levegőjének páratartalma a csapadékmennyiségen kívül a szélről függ különösen. Az északi és északkeleti száraz szelek uralmába eső területeken kevesebb a talajnedvesség és a levegő páratartalma, mint pl. a délnyugoti szél hatáskörében. Minthogy Alföldünknek különböző részein más-más az uralkodó szél (a csapadékmennyiséget nem is véve figyelembe), a levegő páratartalma már a szelek szerint is bizonyára különböző. A szelekjárásáról nincsenek részletes adataim s így inkább csak a saját tapasztalatomra is támaszkodó általánosságban tudom, hogy északról lefelé úgy Szolnok-Vámosgyörk vonaláig az északkeleti; Szeged-Szabadka vidékén a délnyugati; a Dunáig ugyanez és a nyugati-északnyugati szél az uralkodó. Hogy a

közbeeső területen hol van a szelek választóvonala, az még megállapításra vár. A nyugoti szelekkel több csapadék is járván, önként következik, hogy a levegő páratartalmának a fent jelzett területek szerint különbözőknek kell lenniök. Kíváncsinos volna, hogy a meteorológiai megfigyelések ezt tisztázzák.

Talaj tekintetében az erdőtelepítésnek a homokkal és a szíkkal kell számolnia. A vályog és más jófajta termőtalajt nem igen engedik át erdőnek, de ha meg is teszik, ez gondot nem okoz. A *homokról* úgy tudom, hogy az termőképesség dolgában legjobb az Alföld északkeleti részén, gyöngébb a közepén s legrosszabb délen.

✦ A *szíkkal* kissé bővebben foglalkozom, mert *Magyar Pál* kifogásolta, hogy erre nézve „nem elég azt mondanunk, hogy pl.: a legrosszabb szik; vak szik; kevésbé szikes talaj; stb. — szükséges legalább annak jelzése, hogy nedvesebb vagy szárazabb viszonyokat értünk-e, illetve van-e kitéve az illető terület elöntésnek vagy nincs. Mindettől nagy mértékben függ úgy a talaj, mint az eljárás megválasztása.“

Hogy a talaj nedvessége vagy az esetleges elöntés szerint milyen fafajt alkalmazzunk, az nemcsak a szik lapjára tartozik, az minden talajnemnél fennforog. Fűz, nyár, éger, köris, kocsányos tölgy, szil ákác, feketefenyő az a sorozat, amelyből a talajnedvességnek megfelelően homokon és szíken is — a talajminőség szerint — válogatunk; ezt a sorozatot tehát nem kell-e szikre külön megállapítanunk.

Az „eljárás“ szerint se látom szükségesnek a szik osztályozását, mert nem az eljárás szerint igazodik a szik, hanem amilyen a szik, aszerint bánunk el vele. Szóval először tudnunk kell, hogy milyen a szik. Én ugyan előző cikkemben azt írtam, hogy „Ennél a tárgynál (t. i. a szikeseknél) nem szándékom a tudományoskodás . . . ezt csak érzék szerint és gyakorlati vonatkozásban tárgyalom“; most a felhívás és a qui bene distingvit, bene docet elv alapján mégis csak kitérek kissé, hogy jobban megmondjam, hogy miről beszélek. Nem lesz talán fölösleges azért sem, mert vannak vagy lesznek olyan kartársak, akik a szíkkal nem foglalkoztak, sorsuk azonban erre vetette vagy veti őket. Lássuk tehát — gyakorlati szemmel — hogy mit mond a tudomány.

Régebben azt hitték, hogy minden szíktalaj szíksót* tartalmaz s ezen az alapon a szemmel láthatóan egyenlő vagy legalább is hasonló tulajdonságú talajokat mind szíkeseknek nevezték el, amely elnevezés még most is megvan. Hazánkban *Sigmond* Elek dr. műegyetemi tanár és *Treitz* Péter főgeológus foglalkoztak és foglalkoznak alaposan a szikkel s ők állapították meg, hogy szíkeseink nagyrésze szíksót vagy nem, vagy csekély mennyiségben tartalmaz s ezeknél a szíkesekéhez hasonló, külső tulajdonságokat másféle sók, másféle anyagok okozzák. Hogy a valóban szíksót tartalmazó talajokat utóbbiaktól már az elnevezésben is megkülönböztessék, elnevezték *szódás talajoknak*, míg a szíksót lényeges mennyiségben nem tartalmazók megmaradtak *szik- vagy szíkes talajoknak vagy egyszerűen csak szíkeseknek*.

Mind a szíksós, mind a szíkes talajokban vannak olyan sók, amelyek a növényekre vegyileg károsan hatnak és vannak olyan sók és más anyagok, amelyek a talaj fizikai tulajdonságát (porhanyóságát) rontják meg. A vegyileg is káros sók közül hatás és mennyiségi előfordulás tekintetében kiválik a többi közül a szíksó és a glaubersó. Előbbi sokkal ártalmasabb, mert a növény táplálkozásának megrontásán kívül még annak testét is megtámadja, marja, pusztítja. *Szódás talajokban ez az uralkodó só a szíksó vagy szóda, a szíkesekben pedig a glaubersó.* A szíksónak kísérője szokott lenni a konyhasó és a mész is, míg a glaubersóval se konyhasó, se mész nem szokott járni.

'*Sigmond* az összes só és szódatartalom alapján a szíkes-szódás talajokat 4 osztályba sorozta:

a) *Az összes sótartalom alapján:*

I. osztályú talaj	0—0.10%	összes sótartalommal
II. „ „	0.10—0.25 „	„ „
III. „ „	0.25—0.50 „	„ „
IV. „ „	0.50%-nál több	só tartalommal.

* Szíkszó = szóda = szénsavas nátrium = $Na_2 CO_3$.

Glaubersó = kénsavas nátrium = $Na_2 SO_4$.

Konyhasó = nátriumklorid = $Na Cl$.

Szódabikarbonat = Nátriumhidrokarbonat = $Na HCO_3$.

Kvare = kristályos kovasav = $Si O_2$.

Aluminiumoxid = $Al_2 O_3$.

Tiszta agyag = kovasavas aluminium + víz.

b) *A szódataralom alapján:*

I. osztályú talaj	0—0.05% szódataralommal
II. „ „	0.05—0.10 „ „
III. „ „	0.10—0.20 „ „
IV. „ „	0.20%-nál több szódataralommal.

Azt mondja, hogy ha az összes sótartalom 0.50%-nál s a szódataralom 0.20%-nál nagyobb, akkor a talaj növénytenyésztésre már alkalmatlan.

Minthogy a kétféle talaj közt átmeneti fajták is vannak, 'Sigmond egyesített osztályozást is csinált az alábbi szerint, ahol a számlálóban az összes só szerinti talajosztály, a nevezőben pedig a szóda szerinti talajosztály jelzőszáma szerepel.

c) *Egyesített osztályozás.*

I.	egyesített osztály =	I/I.	osztály.
II. A.	„ „	= II/I.	vagy I/II. osztály.
II. B.	„ „	= II/II.	III/I. „
III. A.	„ „	= III/II.	II/III. „
III. B.	„ „	= III/III.	IV/II. „
IV. A.	„ „	= IV/III.	III/IV. „
IV. B.	„ „	= IV/IV.	osztály.

A négy főosztályra nézve megállapította 'Sigmond azokat a fűféle növényeket, amelyek só- és szódaturó képességük révén a talajosztályra jellemzők s amelyeknek jelenlétéből a talajminőségre is következtetni lehet. Így az

I. osztály jellegző növényei (vezérfüvei): *Alopecurus pratensis* (réti ecsetpázsit), *Poa angustifolia* (keskenylevelű perje), *Poa trivialis* (sovány perje), *Trifolium repens* (fehér here) és más herék.

II. osztály: *Trifolium repens*, *Poa angustifolia*, *Lotus corniculatus* (szarvaskerep).

III. osztály: *Festuca pseudovina* (áljuhcsenkesz vagy vörösnadrágsenkesz), *Medicago lupulina* (komlós lucerna), *Artemisia monogyna* (szíki üröm).

IV. osztály: *Matricaria chamomilla* (orvosi szíkfű), *Camphorosma ovata* (magyar szikör) és *Hordeum gussonianum* (cigány- vagy egérárpa).

Jónak láttam ezeknek az osztályoknak részletes közlését azért is, mert az Alföld szíkeseinek fölvétele dr. 'Sigmond Elek és a m. kir. Talajtani Intézet vezetése alatt a fo-

lyó nyáron befejezést nyer s maga a fölvétel tudtommal a fenti osztályozás szerint történik.

Szódás talaj van homokos, vályogos és agyagos alapanyagú s előfordulásának helye általában az Alföld homokos része (Duna-Tisza köze, Nyírség stb.), ahol a mély fekvésű helyeket, a vízállásos mélyedéseket, a semlyékeket foglalja el. A semlyékes mibenlét és a szódának a növénytenyésztésre való káros hatása legalább egyelőre azt javasolják, hogy az ilyen talajokon az erdőtelepítéssel várjunk, hogy esetleg hiába ne fecséreljük el a munkát és a pénzt. *Ezen az állásponton lévén, beszéltem a multkor mindég csak a szíkesekről.*

A szíkeseknél is bocsátkozhatunk további megkülönböztetésbe. Egy részüknél olyan nagy a káros sótartalom, hogy ezek miatt *növénytenyésztésre alkalmatlanok* (szerencsére ilyen nincsen sok); ezekkel szintén nem foglalkozom.

A *termő szíkesek*-nél — miként már az előzőkből is kivehető — nem annyira a sótartalom s még kevésbé a szíksótartalom a baj, ami ellen tennünk kell, hanem a talajnak az a tulajdonsága, hogy nedvesen a felülete pépes, kiszáradva pedig az egész talaj kőkemény; fizikai tulajdonságaiban olyan, mint a legszívósabb agyag. A szíksokban aránylag kevés az agyag, viszont aránylag sok benne a homok, amit a fizikai tulajdonság után nem gondolnánk. Az agyag és másféle talajjal szemben a *szíksokban igen sok az oldható alakban levő ásvány, különösen a kovásv és az alumíniumoxid.* Nedves állapotban ezek az ásványi részek mind feloldódnak; a talaj felszínén pépként folynak, befelé pedig az egyébként is se kavicsot, se durvább homokot nem tartalmazó, igen finom szerkezetű talajnak minden likacsát eltömik. Száraz állapotban aztán a homok, kvarcliszt és a megszilárdult kovásv és alumíniumoxid teszik a szíket szinte kőkeménnyé.

A száraz talajfelület milyensége szerint megkülönböztetünk *porszíket és repedésszíket.* Poros felületű szík ott származik, ahol a talaj felszínéről a könnyebb humuszle és az agyaglé lefolyik s a pépből visszamarad a kvareliszt és csillámpikkelyek, amiből aztán poros felület, sokszor pedig fehér kéreg alakul. Ezt régebben szintén szódakivirágzásnak

nézték. A repedéses szík tetején agyagból és humuszból barna, leveles kéreg van. A porszík a növénytenyésztésre jobb, mert benne kevesebb az oldható ásványi rész s ezért nem is repedezik meg.

A szíkes szerkezete szerint megkülönböztetünk *szerkezetes* (réteges) és *szerkezet nélküli* (rétegezetlen) szíket. Előbbinél három vízszintes réteg láthatóan elválík egymástól. Felül van a vékony, szürke porszerű feltalaj (A = kilúgozási szint); alatta a sötétebb, erősen kötött, szárazon repedezett felhalmozódási (B szint) s ez alatt a szürkésárga, vagy világosbarna, többnyire mészgöbcecseket és csigahéjakat is tartalmazó altalaj (C szint.) A szerkezetnélküli szíken ilyen rétegeződés nem különböztethető meg. Utóbbi a növénytenyésztésre kedvezőbb.

Vakszík némelyek szerint a sótartalma miatt terméketlen s így pusztá szík; mások szerint a termő szíknak valamilyen ok miatt ideiglenesen csupasz része vagy a termő és növénnnyel fedett feltalaj alatti terméketlen szíkréteg.

Az előzőekben iparkodtam a szíkes talajok típusait röviden bemutatni. A természetben ezek tisztán is előfordulnak, de van számtalan átmenet, változat is belőlük s előfordulásuk helyén többnyire úgy vannak egymással összekeverve, hogy az általános típus néha alig határozható meg.

A sokféle szík, a sokféle homok és a klimának egyenlőtlen tényezői még akarva sem engednének az Alföldön általánosítást. Mindennek dacára *az erdőtenyésztet szempontjából célszerűnek vélem, ha az Alföldet három zónára osztjuk:*

I. az északkeleti rész a tokaj-hajdunánás-berettyóújfalui vonalig;

II. az előbbitől a vámosgyörk-ujszász-szentes-makói vonalig és a

III. az előbbitől nyugatra eső rész.

A három zóna jellegzésére szolgáljanak a következők:

Az I.-nek éghajlata leghűvösebb; homokja legtermékenyebb, szíkje alig van, csak szódás semlyékei; a levegője mérsékeltlen párás.

A II. éghajlata meleg és száraz; a homokja kevés; itt vannak a terjedelmes szíkesek; a levegő nagyon száraz.

A III. éghajlata még melegebb, de nem olyan száraz, mint a II.-é, a homokja leggyengébb termőerejű; itt van a sok szódás semlyék; a levegő páratartalma mérsékelt.

A fatenyészetre általában legkedvezőbb az I., kevésbé kedvező a III. és a legkedvezőtlenebb a II. zóna. Azt gondolom, hogy ha az erdősítésre, az erdőtenyésztésre vonatkozó megfigyeléseinket a három zóna s ezeken belül homok, szik, szódás és termékeny (agyag, vályog, áradvány stb.) talaj szerint eszközöljük, megfelelően járunk el arra nézve, hogy a mindnyájunk által gyűjtendő tapasztalatokat egymással eredményesen összehasonlíthassuk. Ilyen alap nélkül az ellentetesnek látszó tapasztalatokból nem lehet határozott megállapításokhoz jutni, ami már az eddigi hozzászólásokból is látszik.

Az éghajlat és talaj után áttérek most a *fafajokra*.

Matusovits Péter azt említi fel, hogy Nyíracsad és Ófehértó községek határában és a Morva-lapályon igen szép *erdeifenyő* állományokat látott. Ezeket én is ismerem s éppen ezért írtam a multkori cikkemben, hogy az erdei fenyőt nagyban csak az Alföld északkeleti részébe ajánlom, ahol éppen a fentírt két község is van.

A Morva-lapályon levő terjedelmes erdeifenyvesek viszonyait az alföldiekkel nem hasonlíthatjuk össze, mert az a vidék ott az északnyugoti határon egészen más éghajlatú, mint a Nagy-Alföld s ennek dacára mégis állandóan és jelentékenyen pusztít ott az erdeifenyvesben különösen a *Lophyrus pini*, amit másfélévi ottani szolgálatom ideje alatt magam is tapasztaltam. *Matusovits* Péter észrevétele nem ingat meg abban a hitemben, hogy az erdeifenyőből az Alföldön — az északkeleti rész kivételével — óvatosan kell erdőt telepítenünk, sőt az általa említett példák ebben éppen megerősítenének, ha erre szükségem volna.

Az *égerre* vonatkozóan azt mondja *Matusovits* Péter, hogy „T. szaktársam az Alföld egy igen értékes fájáról, az égerről egyáltalában nem emlékezett meg, stb.“ — A márciusi füzet 104. lapjának felülről számított 20-ik sorában ott van az éger. Hogy a különlegesen is tárgyalt fafajok között nem említettem föl, annak az az oka, mert ennek telepítése és hasz-

nálhatósága tekintetében mostanáig semmiféle kételyt sem hallottam s éppen ezért elégségesnek tartottam csak annak jelzését, hogy a „mézgás“ (mozgós-nak nyomták) égett ajánlom.

A *bükkre* vonatkozóan ezt írja *Matusovits*: „Hogy a bükk beválna-e a homokon, arra nézve nincsenek adataim Kecskemét város tiszamenti erdejében láttam nagy gonddal ápolt bükköt, melyet odatelepítettek, de az prima talajon van és kötve hiszem, hogy a száraz Alföldön remény lehetne az eredményes bükktelepítésre.“ Ezzel szemben én a bükk megpróbálását a Sátoraljaujhely—Nyiregyháza—Érmihályfalva vonalától keletre eső Alföldrészen s itt is általában csak árnyas és üde fekvésben való elegyítéssel ajánlottam, amit ismételtén is meg merek tenni, mert volt alkalmam mindenféle körülmények között eléggé megismerni a bükköt.

Az *ákácra* a „Nyugdíjas“ cikkíró azt írja, hogy: „Az ákác telepítésének korlátozását magam is szükségesnek vélem; s mást — azt hiszem — nem akart elérni egy szakemberünk sem.“ Hogy ki üzent hadat újabban az ákácnak, azt nem tudom és nem is kutatom. Én már jóideje a hegyvidéken szolgáltam, ahol az ákác kevésbé érdekelt. Hogy újabban ismét az Alföldre vetett a sors, itt működő kartársaimnál azt láttam, hogy (némelyek, ellenkező meggyőződésük dacára) szinte félnek az ákácból erdőt telepíteni, mert hogy az csak fasornak s általában csak ú. n. gazdasági fásításra és nem erdőnek való fa volna. Ez készített az ákácnak pártfogásba vételére s hogy ezt helyesen tettem, megnyugvásomra szolgál az Alföldet nyilván igen alaposan ismerő „Nyugdíjas“ cikkírónak és dr. gróf Forgách Balázs úrnak írásban s rajtuk kívül sok kartársamnak szóban kifejezett felfogása. Utóbbi cikkíró úrnak az ákácról írt cikkére legyen szabad más alkalommal bővebben szólnom.

A *kanadai nyárnak* az Alföldre való alkalmassága még behatóbb megfigyelést kíván, ha a „Nyugdíjas“ cikkíró tapasztalatai szerint az általa megfigyelt esetekben nem vált be. Én Szabolcs és Hajdu megyében magam is több helyen láttam az itteni viszonylatban még gyengébbnek látszó homokon

is szépen kifejlett, egészséges kanadai nyárákat, hallomásom szerint pedig még tágabb körzetben is a legjobb reményekre jogosító tapasztalatok vannak. Azt a hitemet, hogy a kanadai nyár az Alföldön a multkor is említett értelemben a jövő fája — egyelőre nem adom fel. Kiváltképen legelők fásítására tartom kiválóan alkalmasnak, nemcsak az itt kívánt gyors növése miatt, hanem azért is, mert tetemes magasságával messzire ható szélfogót alkot, aminek folyománya az is, hogy ugyanarra a területre belőle kevesebb szélfogó pászta kell.

✱ Az *amerikai kőrist Magyar* Pál vette a szíken pártfogásába. Ez a fafaj most az, amellyel szemben még legkevésbé alakult ki valamelyes vélemény. Idősebb (40—50 évesnél korosabb) faállományt még magam nem láttam s ilyenről nem is hallottam. Abból, hogy már egész fiatal korában kezd magot teremni és hogy maga alatt a talajt sem jól beárnyékolni, sem jó karban tartani nem tudja, azt következtetem, hogy elegendően állománynak még kevésbé való, mint a hazai kőris, a szálerdők fordulóját is egészséggel és kielégítő növedéssel kibíró állomány pedig nem nevelhető belőle. Hogy a szíken a többi fafaj közt feltűnően jól érzi magát, ez a szíki erdősítésnél töltelékként javasolja, mert a tamariska és másféle cserjénél mégis csak több értéket terem. Ahová pedig fát ültethetnek, oda nem ültetnek cserjét.

Szükségesnek látom utóbbi álláspontomnak hangoztatását azért is, mert *Magyar* Pál azt írja, hogy: „A természet vegyes állományú erdőt mutat *bokrokkal*“,.....„amit utánoznunk kell.“ — Az erdőben a fák alatt és között t. i. (kivételesen buja talajtól és meleg fekvéstől eltekintve) csak akkor vannak cserjék-bokrok, ha az erdő vagy nem elég sűrű, vagy olyan fafajú, amelyik nem árnyal eléggé. A mi célunk teljes sűrűségű állományok nevelése, ezekben pedig nem természet-szerű a cserje. Sajnos, hogy a legtöbb alföldi erdő nem ilyen s ezért úgy tűnik fel a dolog, mintha ezt az állapotot a természet szülte volna, holott valóban a helytelen emberi beavatkozás (jobbára szálalás) következménye. Ahol a cserje az erdőben ott van, ott bizonyosan szükség van reá a természet háztartásában s egyenesen vétkezik, aki azt onnan fontosabb cél nélkül eltávolítja, de nem ez az előttünk eszményi erdő,

amelynek létesítésére törekednünk kell, hanem az, amelyik olyan sűrű, hogy alatta nem él meg a cserje.

Már a multkori cikkemben is említettem, hogy az erdő szélének földig zártnak kell lennie. Ezt fákkal (különösen ákáccal) nem igen lehet elérni. Ennek az erdőszegélynek a megalkotásához és a szélfogó fasorok és pászták aljának teljessé tételéhez ajánlom én csak a cserjéket.

Hogy a gyéren árnyaló faállományok alá cserjék helyett mit tegyünk, azt máskorra hagyom.

Áttérek most a „munka“ körébe tartozó dolgokra. Itt — úgy látom — az erdőtelepítés sűrűsége vár első sorban tisztázásra, amely kérdés két szempontból bírálendő el: egyik az erdő, másik a telepítő emberé.

Az erdő szempontjából való eldöntéshez meg kell kérdezni magát az erdőt, a természetet. E célból nem vehetünk példát az Alföldről, mert az itteni erdők állapotát a legeltetés és szálalgatás annyira elrontotta, hogy magról való természetes erdőfelujulás csak kivételesen történhetik. Menjünk tehát a hegyvidékre.

Minden növénytenyészetnek alapja az anyaföld. Ha ez jókarban van, a tenyészet biztos. A növénytenyészetnek a földön való kifejlődése mindenütt fokozatosan történt és történik s mindenütt utolsónak, mondhatni a növénytenyészet koronájaként lép föl a fa, az erdő, amely ha egyszer megtelepült, birtokából nem engedi ki a területet. Talaját üdén, porhanyóan, betakarva tartja; trágyázza, — szóval jobban gondozza, mint a legjobb gazda. Ha elhal egy-egy kivénült fa, annak lassú kiszáradása alatt a helyén fokozatosan megtelepszik a fiatalos úgy, hogy a talaj egy pillanatig sem marad csupaszon, sőt még fedetlenül sem annyira, hogy rajta a fa helyét fűféle gyomok foglalják le, mert ha ez megtörténnék, az a természet rendjében visszafelé lépés volna s ez csak a természet berendezkedésének kívülről jövő káros megbolygatására történhetik meg. Eszerint a természetes erdő a mi éghajlatunk és talajviszonyaink között úgy újul meg, hogy az idős állomány úgy adja át a talaját a fiatal nemzedéknek, hogy átadás közben másféle (fűféle) növény ideiglenesen sem birtokolhatja azt. Annyira természetesnek és olyan fontosnak

tartom ezt, hogy valahányszor arról volt szó, hogy *természetes felújító vágásban mikor érkezett el a fiatalos teljes felszabadításának az ideje, mindig azt mondtam, hogy akkor, amikor az öreg állomány úgy adhatja át a fiatal kezébe a talajt, hogy az azt teljesen birtokába veheti és árnyékolhatja*. Csakis így érhető el, hogy az erdőnek évtizedeken, sőt évszázadokon át porhanyóvá lett, televényes és alommal fedett talaja, — ez az általa nehezen gyűjtött tőke — veszteség nélkül öröklődjék. Mindebből az következik, hogy az *erdőnek a talajt teljesen árnyaló sűrűségű település (fiatalos) felel meg*.

Másik ok, amiért a természet milliószámra, sűrűn keleszti a csemetét az, hogy legyen miben válogatnia, mert élet-erős és jól fejlett törzsekből álló, egyenletes állomány csak akkor keletkezik, *ha módjában van a természetnek számtalan egyed közül a legkiválóbbakat kiválasztani*. Ehhez is igen sűrű fiatalos kell. A mesterségesen, különösen ültetéssel telepített erdők számtalan csenevész törzse elég bizonyítéka annak, hogy a természetnek nem volt miben válogatnia.

Hol van az erdő természetes telepítésétől a szokásos ültetés! Osupasz, vagy füves-gyomos talaj, gyér csemeteállítás, ami mellett tetszés szerint sütheti a talajt a nap és fújhatja a szél. *Elöttem egészen világos, hogy az erdő szempontjából nem tudunk elég sűrűn telepíteni*. Hogy aztán az erdő tulajdonosa szempontjából mennyit engedhetünk az erdő kárára a kíváncsú sűrűségből, az főként a tulajdonos erszényétől függ. Szakbeli szempontból csakis a minél sűrűbb telepítés lehet a cél.

Az olyan esetek, amidőn valamely fafaj nem tud valahol jól záródó, sűrű állományt alkotni, nem azt jelentik, hogy ezen ritka telepítéssel iparkodjunk segíteni, hanem azt, hogy az a faj nem oda való. *A ritka, gyér faállás az erdő alaptermészetével homlokegyenest ellenkezik, ez az erdőnek és elsősorban az erdő talajának csak kárára lehet*. A sűrű telepítésnél attól semmi esetre sem kell félnünk, hogy a csemeték, a fák egymástól nem élnek meg. Ezen biztosan segít a természetes kiválasztódás, amire — mint említettem — éppen szükség is van.

Gyengébb termőképességű talajon kisebb, jobb termő-

erejű talajon nagyobb termetű fák nőnek, amiből az előzők szerint az következik, hogy ha gyöngébb minőségű talajt is úgy be akar árnyalni a faállomány, mint a jobb talajt, ahhoz a kisebb termetű fákból több kell. Minthogy pedig az erdőnek ez a talajt teljesen birtokba venni akaró törekvése a természettől megvan: úgy áll a dolog, hogy gyöngébb talajon ugyanazon a területen több s jobb talajon kevesebb faegyed szokott nőni. Ennek biznyítására szolgáljon az alábbi táblázat is, amelynek adatait a dr. Schwappach-féle és a Coburg hercegi fatermési táblákból vettem s amelyek álláspontomat bizonyára eléggé igazolják. A csak példaképen bemutatott szabályosság minden erdőt alkotó fafajnál megvan, amiről törzsszámot is tartalmazó fatermési táblából bárki meggyőződhetik.

Termőképességi osztályú talajon	5	30	30	100	30	80
	éves ákác		éves tölgy		éves erdei fenyő	
	faegyedek száma 1 kat. holdon					
I.	1130	410	1191	128	1657	276
II.	1420	482	2710	171	2267	346
III.	1722	617	8220	219	3050	474
IV.	2000	820	—	—	3280	642
V.	2300	1093	—	—	3940	985
VI.	2765	1440	—	—	—	—

Az itt előadottakkal nem egyeztethetők össze azok az előző cikkekben nyilvánított tapasztalatok, amelyek általában is a ritkább csemeteültetést vagy még inkább, a gyöngébb talajon kevesebb csemete ültetését látták és vélik helyesnek.

Én azt gondolom, hogy amikor a tapasztalat nem egyeztethető össze a természettel, akkor az emberi tapasztalat kíván kibővítést. Ehhez a mostani alkalommal legyen szabad csak annyit megjegyeznem, hogy — minthogy az erdő talaját nem az ember, hanem a faállomány hozza jó karba, tartja ilyenben és javítja — az erdőre vonatkozó tapasztalatokból csak úgy szűrhető le helyes eredmény, ha

az egymásra kölcsönösen ható talajt és faállományt egymástól nem választjuk el és jónak csak azt tartjuk, ami mind a kettőnek jó.

★ *A szíkesek erdősítő munkálatairól* a hozzászólások tartózkodóan nyilatkoznak: erről még nem tudunk úgyszólván semmit; nincsenek tapasztalati adataink stb. A szíkesek erdősítése azonban itt van a nyakunkon; már ugyancsak kériktőlünk az erre vonatkozó tanácsokat is s így az elől, hogy mondjunk, sőt tegyünk is valamit, nem lehet semmiképen sem elzárkóznunk. „Suaviter in modo, fortiter in re“ mondja a latin. Tehát mégis csak ki kell valamit előbb gondolnunk, hogy elkezdhessünk cselekedni s hozzá még bátran nekifogni. Én — amint az eddigiekből is kivehető — nem félek sem a kigondolástól, sem a cselekvéstől s így *Magyar Pál* ok nélkül veti a szememre, hogy egyet-mást nem tárgyaltam részletekbe menően. Ez nem is volt szándékomban, mert egyelőre elégségesnek tartom, ha a főbb elvekben jutunk valamelyes megállapodásra.

A karcagi m. kir. földművesiskola igazgatójának, *Szentannay* Sámuelnek a szíken elért eredményei bizonyítják, hogy fokozott talajműveléssel és mésziszapozással a szíket biztosan és jól termő földdé lehet tenni, amit már a régi szarvasi stb. digózások is megmutattak. Ezt a munkát és költséget azonban az erdő nem bírja meg, nekünk tehát a cél elérésének egyszerűbb és olcsóbb módját kell keresnünk. Nekünk azt az utat és módot kell megtalálnunk, amelyen és amellyel a természetnek a talaj- és növényéletben működő tényezőit minél előbb segítő társainkká tehetjük, hogy a telepített erdőt ezekre, magára a nagy természetre mielőbb rábízassuk. Olyan állapot megteremtésére kell törekednünk, amely mellett a talajélet és növénytenyészet nemcsak megindulhat, de megszákítás nélkül meg is maradhat. Legrövidebben talán úgy jellemezhetem az utat és módot, ha azt mondom, hogy *nekünk a szíkesek beerdősítésének kérdését biológiai alapon kell megoldanunk*. Ez az alap előttünk egyébként sem új, hiszen szinte mindig ezen dolgozunk.

A szíkesek erdősítésénél szerintem szem előtt tartandó főbb elveket előző cikkemben már megírtam. Itt nem aka-

rom azokat ismételni, csak azt fűzöm még hozzá, hogy különösen legelőkön kívánatosnak tartom az erdősítő munka megkezdése előtt a legeltetésnek pár évre való előzetes betiltását, ami a talajra olyanformán hat, mint az erdő természetes felújítása előtt az előtilalom. Hogy már 1—2 évi pihentetés is mennyire megváltoztatja a szík külső képét s ezzel együtt természetesen a belsejét is, arra van példa a püspökladányi kísérleti telepen is, ami egyszersmind jó reményre biztató jel arra nézve is, hogy a szík a biológiai alapon történő beavatkozásra azonnal és erősen reagál.

„A tett halála az okoskodás!“ Következzék tehát most már a tett, mert ugyebár nem lehetnek tapasztalati adataink, ha nem csinálunk semmit!

Debrecen.

Béky Albert,
m. kir. főerdőtanácsos.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

I.

Jegyzőkönyv.

az Országos Erdészeti Egyesületnek Sopronban 1926. évi július hó 7-én tartott rendes közgyűléséről.

Jelen voltak: Inkey Pál báró és Térfi Béla alelnökök, az egyesület tiszttikara, 140 egyesületi tag, a hatóságok és testületek alább felsorolt képviselői és számos érdeklődő.

Inkey Pál báró: Tisztelt Közgyűlés! Mindenekelőtt élénk sajnálattal kell bejelentenem, hogy elnökünk, Hadik János gróf öexcellenciája váratlan akadályok következtében nem vehet részt mai közgyűlésünkön. Errevonatkozóan a következő levelet vettem ömagyméltóságától.

„Nagy sajnálattal kell közölnöm, hogy az Országos Erdészeti Egyesület f. hó 7-én Sopronban tartandó közgyűlésén meg nem jelenhetek. Meglepetésszerűen az OFB által éppen júl. 6., 7., 8. és 9-ére tűzetett ki az a földreform-tárgyalás, melynél tornanádaskai birtokom a legnagyobb mértékben érdekelve van. E tárgyalásokról elmaradnom lehetetlen.

Meg vagyok arról győződve, hogy ez a közgyűlés is újabb lépést fog jelenteni ama nagy feladatok útján, melyeket az Egyesület maga elé tűzött“.

Különösen sajnálom, hogy az elnöki tevékenységem óta először tartott vidéki közgyűlésen nem vehetek részt. De lélekben ott vagyok és kérem Méltóságodat, hogy legmelegebb üdvözlétemet a közgyűlés előtt tolmácsolni szíveskedjék. Haza-fias üdvözléssel Hadik János s. k.“ (Élénk éljenzés.)

Nekem jutott ennél fogva az a megtisztelő szerep, hogy elnökünket helyettesítsem és az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére összegyűlt tagokat és t. vendégeinket üdvözljem.

Különösen megtisztelő ez reám nézve ma, amikor az Országos Erdészeti Egyesület hosszú szünet után régi tradíciójához hiven ismét vidéken tartja meg közgyűlését, közelebb ahhoz a szabad természethez, melynek szeretete bennünket összefűz. Hogy ez megtörténhetett, azt Sopron város kedves, vendégszerető meghívásának köszönhetjük, mellyel tanubizonyságát adta annak, hogy meleg érdeklődéssel viseltetik a mi ügyünk, a magyar erdőgazdaság iránt; s nemcsak meghítt bennünket, hogy tárgyalásainkat nagy multra visszatekintő ősi falai között tartsuk, hanem alkalmat ad arra is, hogy saját, 10.000 kat. holdat meghaladó erdőbirtokát s annak berendezéseit megismerhessük és a látottakból értékes tapasztalatokat merítsünk.

Fogadja Sopron város közönsége és annak nagyérdemű tanácsa, élén a polgármester úr Öméltóságával, nemes elhatározásáért az Országos Erdészeti Egyesület mélyen átértzett, őszinte köszönetét!

Sopron városa az, amely a magyar erdészeti tudomány legfőbb örének és művelőjének, a hontalanná lett m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolának új otthonot adott. Közgyűlésünkkel kapcsolatosan alkalmunk lesz ennek a főiskolának a menekülés keservei után újrateremtett berendezéseit látni, mint a magyar élni akarás fényes bizonyítékait.

Van szerencsém ennek a főiskolának jelenlévő mélyen tisztelt képviselőit, annak rektorát és tanári karát az Ország-

gos Erdészeti Egyesület nevében a legmelegebben üdvözlöni. Üdvözlöm annak hallgatóságát, az ifjúságot is, mely, mint új erdészeti generáció, arra van hivatva, hogy tőlünk átvegye az erdő gondozásának szent ügyét!

Talán sohasem volt az erdő ügye oly fontos, mint most, amidőn erdeinek javarésztétől megfosztott hazánk az újrakedés korszakát éli, amidőn óriási katasztrófa után ismét talpraállni akar, s e talpraállásnak oly sok külső ellensége és — valljuk be — belső nehézségei is vannak.

Örömmel üdvözlöm a közgyűlésen szép számmal megjelent tagjainkat, akik megjelenésükkkel bizonyosságot tettek arról, hogy a magyar erdőgazdaság érdekében szükséges nagy küzdelemben részt akarnak venni, de sajnálattal látom, hogy sorainkban éppen a legközvetlenebbül érdekelt erdőbirtokosok igen kis számban vannak jelen!

Pedig az egyesülésben van az erő és sohasem volt oly nagy szükség arra, hogy erdőbirtokos és szakember a számos nehézséggel küzdő erdőgazdaság érdekeiért vívott küzdelemben összefogjon, vállvetett munkára egyesüljön, mint most.

Egy új erdőtörvény helyes, minden érdeket kielégítő megalkotása, a vámvédelemben nem részesülő erdei termékek értékesítésének kérdései, a mindinkább fokozódó külföldi verseny, az adózás és a vasúti tarifák ügye, az ingó jelzáloghitel, mindezek oly fontos, részben exisztenciális kérdései a mai kornak, amelyek közmegnyugvásra csakis az erdőbirtokosok és szakemberek szoros együttműködésével oldhatók meg, és nehéz feladatok elé állítják az Országos Erdészeti Egyesületet.

Egyesületünk legutóbbi működéséről a titkári jelentés fog beszámolni, s a magam részéről csak a kegyeletes visszaemlékezésnek kívánok még néhány szót szentelni.

Az Országos Erdészeti Egyesület folyó évi december hó 9-én tölti be fennállásának 60. évét.

1866-ban fordulópont előtt állott az ország. Egy szebb jövőért küzdöttek akkor elődeink. Munkájuknak meg is volt az eredménye, a felvirágzó alkotmányos Magyarország, melynek hajnalhasadásakor alakult meg egyesületünk is.

Ma az ország szét van darabolva, erdeink legnagyobb része idegen kézen van. S mégsem szabad csüggednünk. Elődeink példáját követve, szorosan összetartva kell küzdenünk, hogy egy újabb hajnalhasadást megérve, újból nagy-nak és boldognak lássuk hazánkat.

60 év hosszú idő az egyesület életében is, s azok közül, akik akkor az egyesületet megalapították, ma már egy sincs életben. Kegyeletes megemlékezésünk különösen Bedő Albertet, Divald Adolfot és Wagner Károlyt illeti, kiknek áldott legyen emlékezete!

Megállapítom, hogy a közgyűlés alapszabályszerűen lett összehíva és határozatképes.

A közgyűlést megnyitom és a jegyzőkönyv hitelesítésére id. *Gaul* Károly h. államtitkár és *Petényi* Kersztély min. tanácsos urakat kérem fel.

Titkár: Van szerencsém tisztelettel bejelenteni, hogy hatóságok és testületek képviselőiben megjelentek: a földművelésügyi miniszter úr megbízásából *de Pottère* Gerard min. tan. és *Papp* Béla főerdőtanácsos, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről *Hinfner* György min. tan., a pénzügy-minisztérium részéről *Pethe* Lajos min. tan., Sopron vármegye képviselőiben *Gévay-Wolff* Lajos alispán, Sopron sz. kir. város részéről *Thurner* Mihály dr. polgármester, *Schindler* András dr. helyettes polgármester és *Farkas* István dr. városi tanácsos, a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola képviselőiben *Tettamanti* Jenő rektor, *Fekete* Zoltán és *Róth* Gyula főiskolai rendes tanárok, Budapest székesfőváros képviselőiben *Fekete* Béla erdőtanácsos, a kaposvári m. kir. erdőigazgatóság részéről *Vigh* József erdőtanácsos, Sopron vármegye Gazdasági Egyesülete részéről *Losonczy* Elemér elnök, a Mérnöki Kamara részéről *Thoma* Frigyes főtitkár, *Sükösd* Béla dr. titkár, *Medgyaszay* István műépítész és *Kelemen* Kornél dr. ügyész, a Magyar Mérnök és Építész-Egylet soproni osztálya részéről *Ripka* Károly igazgató, a Bányászati és Kohászati Egyesület képviselőiben *Mihalovics* János dr. főiskolai tanár, a Tisza-jobbparti Erdészeti Egyesület képviselőiben *Onczay* László erdőtanácsos alelnök és *Schudich* Nándor titkár, a Felső-

dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület nevében *Véssei Mihály* és *Rimler Pál* alelnökök, a Déldunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület képviselőjében *Vető Gyula*, Esterházy Pál herceg hitbizományi uradalma részéről *Rimler Pál* erdőtanácsos, végül a győri püspöki uradalom képviselőjében *Kelecsényi Ferenc* ny. m. kir. főerdőtanácsos.

Inkey Pál báró: Szívélyesen üdvözlöm a hatóságok és testületek megjelent igen tisztelt képviselőit.

Thurner Mihály dr., Sopron város polgármestere, magasszárnyalású beszédben utal az ország szétdarabolására, amely egykori erdőkincsünktől megfosztott s a fahiány réme elé állította a csonka hazát. Ettől a rémtől azok a férfiak hivatottak bennünket megóvni, akik az Országos Erdészeti Egyesületben tömörültek és akik ma megtisztelték ősi Sopron városát látogatásukkal. A fahiány rémét el kell zavarni. Könnyű nekünk kimondani, nehéz lesz majd megcsinálni, Magyar sors az önök munkája; a Mindenható erős próbát, nagy feladatot vetett a magyar erdőmérnökök elé, szinte emberfeletti feladatot tűzött eléjük. Ahol eddig semmisem termett, ott kell erdőt teremteni; az Alföld szíkes teknőin kell munkálkodni, a semmiből kell értékeket teremteni. Emberfeletti feladat ez, de magyar sors.

Mélyen tisztelt uraim! Köszöntöm Sopron szab. kir. városa nevében a magyar erdőmérnököknek lelkes csapatát, a magyar erdőmérnökök színe-javát, amely idejött a Civitas Fidelissima falai közé, hogy tanácskozzék arról a nagy feladatról, amelyet a Mindenható eléje tűzött. Hálával köszöntöm az Országos Erdészeti Egyesületet, amiért megtisztelte látogatásával Sopron városát, köszöntöm azzal a kívánsággal: engedje meg a Mindenható, hogy sok-sok fát neveljenek a magyarnak, engedje meg a Mindenható, hogy sok-sok fa örvendezzen majd azon a napon, az igazság, az ítélet napján, amelyet minden igaz magyar lelke sóvárogva vár! (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Tettamanti Jenő főiskolai rektor: Méltóságos elnök úr! mélyen tisztelt közgyűlés! Huszonhat esztendővel ezelőtt 1900-ban tartotta az egyesület közgyűlését Selmecbányán, főiskolánk ősi székhelyén. Ha visszalapozzuk az idő történe-

tének elsárgult lapjait, azt olvassuk, hogy akkor báró Bánffy Dezső elnöklete alatt tartott közgyűlésen főiskolánkat az erdőmérnöki kar egyik legelőkelőbb reprezentánsa, Fekete Lajos képviselte. Visszaszáll lelkünk a boldog multba és fájó érzéssel, de büszke öntudattal és meglelégedéssel elevenítjük fel az akkori közgyűlés gazdag programját, amelynek két kiemelkedő eseménye volt: a főiskola központi épületének megnyitása és a Wagner Károly emlékmű leleplezése. És ma, amikor a főiskolai tanári kar nevében köszöntöm az illusztris egyesületet, méltóztassék megengedni, hogy az ősi alma maternek, amely a gyászos romokból újraépült, de még mindig vérzik a menekülésokoza sebekből, ennek az alma maternek forró kartársi szeretetével üdvözljem mindannyiukat, akik látogatásukkal megtiszteltek. Az élni és dolgozni akarás acélos ereje és az eredményekben gazdag mult kísérje egyesületünket a jövőben magas hivatása teljesítésében! (Éljenzés.)

Miután a magyar mérnökegyelet soproni osztálya nevében még *Ripka* Károly elnök üdvözölte meleg közvetlenséggel az OEE-et, *Inkey* Pál báró köszönetet mond az elhangzott üdvözlésekért s azután javasolja, hogy a közgyűlés elsősorban a választásokat ejtse meg. (Helyeslés.) A szavazatszedőbizottságba *Kallivoda* Andor ny. min. tan. elnöklete alatt *Tomasovszky* Imre és *Magyar* Pál urakat kéri fel s azután a szavazás tartamára az ülést felfüggeszti.

Szünet után *elnök* az ülést újból megnyitja és felkéri a titkárt, hogy jelentését terjessze elő.

Titkár: Tisztelt közgyűlés! Bár a a legutóbbi közgyűlésünk óta csak hét hónap telt el, mégis a fontos kérdések egész sorozata az, amely ezen idő alatt igazgató-választmányunkat, illetőleg az elnökséget foglalkoztatta.

Amidőn a f. év elején arról értesültünk, hogy a kormány a *hitbizományi intézmény reformjával* foglalkozik, felhívtuk az igazságügyminiszter úr figyelmét a kérdés különleges erdőgazdasági vonatkozásaira, amelyek az erdő-hitbizományok érintetlen fenntartása mellett szólnak s kértük, hogy a vonatkozó tárgyalásokra egyesületünk is meghívassék.

Hasonlóképen, amidőn az igazságügyminisztériumban az *ingó-jelzáloghitel* kérdése volt napirenden, kértük, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslat előzetes tárgyalásába egyesületünk bevonassék. A mai mostoha értékesítési viszonyok között a hazai erdőgazdaságnak elsőrendű életszükséglete, hogy könnyen és olcsón hitelhez jusson. Erre a gyakorlatilag leginkább sikerre vezető mód az élő fakészletnek ingó-jelzálogként való lekötése.

Az igazságügyminiszter úr a közelmúlt napokban tett eleget kérésünknek s megküldötte törvényjavaslatát, amelyet gondos tanulmány tárgyává fogunk tenni.

Az ország pénzügyi szanálásával kapcsolatosan tervbevett *Központi Anyagbeszerző Bizottság* létesítése ellen, mint hazánk valamennyi számottevő közgazdasági tényezője, egyesületünk is tiltakozott. A háborús központokra emlékeztető, az összes állami szükségletek beszerzése révén úgyszólván gazdasági diktatura jellegével bíró szerv, különösen a kisebb erdőgazdaságok értékesítési lehetőségeit rontaná meg.

Már legutóbbi jelentésemben említettem, hogy a kereskedelemügyi miniszter urat megkerestük, hogy a MÁV., dacára nagy anyagkészletének, újabb beszerzésektől ne tartózkodjék, ami különösen tölgyfatermelésünket sújtaná erősen. Ma örömmel jelenthetem, hogy kérelmünk, habár korlátolt mértékben, teljesezésbe ment, ami a tölgyfa értékesítésére jótékony befolyással volt.

Teljesezésbe ment az a kérelmünk is, hogy a *rönkfakivitel*, amely eddig még engedélyezéshez volt kötve, teljesen *felszabadíttassék*. Ezzel az utolsó háborús korlátozás a faforgalom terén megszűnt, amely a rönkfa értékesítését igen kedvezőtlenül befolyásolta.

Az általános gazdasági krízis közepette a vámvédelmet nem élvező erdei termékek a külföldi verseny hatását súlyosan érzik s különösen az alárendeltebb faválasztékok értékesítése hova-tovább nehezebb lesz. A külföldi fa közvetlenül államvasuti vonalon fut be, tarifális tekintetben előnyben van a belföldi termelésű fával szemben, amely többnyire 1—3 helyiérdekű vasút közvetítésével jut el a MÁV. vonalaira. En-

nek a nyomasztó visszásságnak megszüntetése végett már a múlt évben — amint azt m. évi jelentésemben már szerencsém volt előadni — az úgynevezett tört tarifák megszüntetését kértük. A f. évben azután egy lépéssel tovább mentünk és a *fa vasuti tarifái* terén teljes rendszerváltozást szorgalmaztunk, amely a tört tarifák elejtésén kívül főként a belföldi tűzifánál ugyanazokat a kedvezményeket biztosítaná, amelyek a kőszénre vonatkozóan fennállanak, tehát a belföldi tűzifaszállítmányoknak a külföldiekkel szemben alacsonyabb tarifaosztályba való sorozása, továbbá annak a régi tarifakedvezménynek reaktiválása, hogy az egy bizonyos távolságon túlmenő tűzifaszállítmányok alacsonyabb díjtétel alá soroztatnak.

De revízióra szorul a szerfa és fűrészáru tarifája is, mely a belföldi termelésnek és gyártmánynak a tranzitó áruval szemben nem nyújt kellő védelmet.

Az *állami anyagbeszerzés* terén kérelmeztük az árlejtések korábbi (tavaszi) kiírását, szemben a költségvetési év eltolódásával kapcsolatban szokássá vált nyári és őszi kiírásokkal.

Az erdőgazdasággal kapcsolatos *adók* közül ismét a forgalmi adó foglalkoztatta egyesületünket s nevezetesen a tűzifánál bevezetendő ú. n. egyfázisú forgalmi adó (forg. adóváltás) tekintetében ismételten a belföldi tűzifára 2 százalék, a külföldre 3 százalék alkalmazását hoztuk javaslatba és minden körülményes bürokratikus eljárás mellőzését kértük.

Az a régebbi kérelmünk, hogy a külföldi fa a belépőállomáson forgalmi adó alá vonassék, már teljesült.

Tárgyalás alatt áll az *erdészeti közigazgatás reformjára* vonatkozóan Czillinger János tagtársunk által beadott javaslat, míg ellenben a *vadászati közigazgatásra* nézve abból az éles és nem mindig nemes fegyverekkel harcoló vitából folyóan, amely a vadászati szaklapokban e körül kifejlődött, a leghatározottabb alakban a régi állapot visszaállítása, tehát a vadászati ügyeknek az illetékes erdészeti főosztály hatáskörébe való visszautalása mellett foglaltunk állást.

Miután időközben az erdőmérnöki kar elleni támadások

még folytatódtak, az igazgató-választmány szükségét érezte annak, hogy a mai közgyűléstől újabb állásfoglalást és határozatot kérjen, oly értelemben, hogy a közgyűlés elvi álláspontjaként mondja ki, hogy *az erdei vadászat vezetését elválaszthatatlannak tartja az erdőgazdasági ügykezeléstől.*

Kérem, méltóztassék ezt határozattá emelni, mely alapon az elnökség újabb előterjesztéssel fog a földmivelésügyi miniszter úrhoz járulni.

Az igazgató-választmány határozatából az *erdészeti kísérleti ügy* kifejlesztése érdekében is felírunk a kormányhoz.

Bencze Pál tagtársunk a m. évi közgyűlés elé az Erdészeti Lapok nagyarányú fejlesztése érdekében indítványt terjesztett, amely az igazgató-választmánynak adatott ki. Választmányunk beható tárgyalás alapján megállapította, hogy ez tisztán anyagi kérdés s hogy az Erdészeti Lapok költségvetése az egyesület anyagi helyzetéhez képest évről-évre emelkedett az utóbbi időben. Bencze tagtársunk nem jelölte meg azokat a rendkívüli jövedelmi forrásokat, amelyekből merítve, az Erdészeti Lapok fejleszthetők lennének abban a mértékben, amint ő azt kívánná s így arra kell szorítkozni, hogy a reális lehetőségeken belül maradjunk.

Méltóztassék ezt jóváhagyólag tudomásul venni.

Az építőipar gyakorlásáról szóló törvényjavaslat, a kamarai tagok részére fenntartott munkakörök és egyéb a mérnöki kart érdeklő kérdésekben sűrű érintkezésben állottunk a *Budapesti Mérnöki Kamarával* s örömmel állapíthatom meg, hogy ott az erdőmérnök sokszor különleges helyzetére nézve mindig teljes megértésre és méltánylásra találtunk.

Áttérve az egyesület belső ügyire, anyagi téren a múlt évben már nem sikerült az egyensúlyt teljesen fenntartani, amennyiben az alapítványi számadástól vett 11.6 millió kölcsönnel kellett a hiányt pótolni.

Szüksös anyagi helyzetünk javítása céljából az igazgató-választmány a tagdíjak folytatólagos valorizálását hozza javaslatba az 1927. évre. Nevezetesen jogi személyek és nem kötött jövedelmű rendes tagok 30 pengőt, alapító tagok 20 pengőt, tisztviselők mint rendes tagok 16, mint alapító tagok

12 pengőt, nyugdíjasok 10, illetve 8 pengőt tartoznak fizetni tagdíj, illetőleg pótdíjként.

Méltóztassék ezt a javaslatot határozattá emelni.

Irodalmi tevékenységünk az Erdészeti Lapok kiadásában merült ki.

Tagjaink létszáma jelenleg 197 alapító és 875 rendes tag, változás tehát a legutóbbi közgyűlés óta alig állott be.

Sajnos, a kérlelhetlen halál is számos tagunkat szólította el sorainkból. Méltóztassék elhunytuk feletti mély részvé-tünknek a jegyzőkönyvben kifejezést adni.

Elnök: Kíván valaki hozzászólni a titkári jelentéshez? Amennyiben nem, úgy határozatilag kimondom, hogy a közgyűlés a titkári jelentést általánosságban tudomásul veszi, a vadászati adminisztrációra nézve elvi álláspontját akképen állapítja meg, hogy az erdei vadászat intézését elválaszthatlannak tartja az erdőgazdasági ügyviteltől; az 1927. évi tagjárulékokat a javasolt összegekben állapítja meg és az elhunyt tagok feletti részvétenek jegyzőkönyvi kifejezést ad. (Helyeslés).

A szavazatszedő bizottság munkáját befejezván, felkérem annak elnökét, hogy az eredményről tegyen jelentést.

Kallivoda Andor: Van szerencsém bejelenteni, hogy összesen 114 szavazat adatott be. Egyhangúlag megválasztott elnöknek 3 év tartamára *Hadik János* gróf. (Éljenzés.) I. alelnöknek *Térfi Béla*. (Éljenzés.) II. alelnöknek *Inkey Pál* báró. (Éljenzés.) Választmányi tagoknak 4 évre *Balogh Ernő*, *Békly Albert*, id. *Esterházy László* gróf, *Esterházy Pál* gróf, id. *Gaul Károly*, *Hammersberg Géza* dr., nemeskéri *Kiss Pál*, *Kozma István*, *Pfeiffer Gyula*, *Rochlitz Dezső*, *Róth Gyula*, *Schmied Ernő*, *Vuk Gyula*, *Waldbott Kelemen* báró és *Zelenski Róbert* gróf, 3 év tartamára 113 szavazattal *Erdőssy Bódog* és *Nagy László*. A számadásvizsgáló bizottság tagjainak 3 év tartamára egyhangúlag megválasztottak: *Eröss Gyula*, *Fekete Béla*, *Franciscy Vilmos*, *Hajdu János*, *Lengyel Sándor*, *Marsovszky Ede* és *Pukács Endre*.

Elnök fenti névsor megisméltlésével kihirdeti a választás eredményét és köszönetet mond újból való megválasztásáért.

Az 1925. évi zárszámadást és az 1927. évi költségvetést

a közgyűlés változatlanul elfogadja és a felelős számadóknak az 1925. évre vonatkozóan a felmentvényt megadja.

Következett *Fekete* Zoltán főisk. rendes tanár előadása: *Szerfabecslés tapasztalati táblázatokkal* és *Onczay* László hitb. urad. erdőtanácsos előadása: *A magyar erdőgazdaság új célkitűzéseiben* címen, melyekért az elnök előadóknak a közgyűlés meleg köszönetét fejezi ki.

Titkár az irodalmi pályázatokról negatív jelentést tesz, amelyet a közgyűlés tudomásul vesz.

A jövő évi közgyűlés helyének és tanácskozási tárgyainak megállapítását a közgyűlés a választmányra bízta.

Titkár ezek után ismerteti a közgyűlés elé terjesztett indítványokat s az igazgató-választmánynak ezekre vonatkozó javaslatait.

Róth Gyula főiskolai tanár indítványa: határozza el az O. E. E., hogy néhai *Vadas* Jenő emlékének méltó módon való megörökítése végett emléktábla helyeztessék el, melynek költségei a magyar erdészeti társadalom országos gyűjtése útján teremtenők elő. Az emléktábla az O. E. E.-nek a Tiszajobbparti Erdészeti Egyesülettel együttesen az 1927. évben tartandó közös közgyűlésen avattassék fel, mely alkalmas felvidéki helyen tartandó.

A közgyűlés az indítvány első részét elfogadja, a jövő évi közgyűlés helyére és idejére nézve azonban most még nem kíván határozni s erre nézve a választmánynak szabad kezét enged.

Róth Gyula további indítványában puhatolódzásokat kíván abban az irányban, hogy a közgazdasági egyetem felállításáról szóló hírek mennyiben érintik az erdészet érdekeit?

A közgyűlés ezt az indítványt kiadja a választmánynak.

Biró Zoltán indítványa: Kérje fel az Országos Erdészeti Egyesület indokolt előterjesztésben a földművelésügyi minisztériumot arra, hogy az új erdőfenntartási törvény elkészítését legsürgősebb teendői közé felvenni és a törvényjavaslat irányelveinek és alapvető gondolatainak megállapítása céljából ankétet összehívni méltóztassék, melyre úgy az egyesület, mint az általa netán javaslandó, kivüle álló szakértők is meghívást nyerjenek.

A közgyűlés az indítványt a választmány javaslatára egyhangúlag elfogadja.

Bencze Pál indítványa oda irányul, hogy az Országos Erdészeti Egyesület memorandumban forduljon a földművelésügyi miniszterhez, kérve, hogy a vadászati ügyosztály utaltassék vissza az erdészeti főosztály keretébe és hogy a vadászati szakoktatás a főiskolán fejlesztessék.*

Titkár utal jelentésére, amelyből kitűnik, hogy az indítvány első részének az egyesület már eleget tett; az indítványnak a vadászati szakoktatás fejlesztésére vonatkozó részével a választmánynak még nem volt ideje foglalkozni; kéri tehát, hogy az a választmánynak adassék ki.

A közgyűlés így értelemben határoz.

Bogyay Gyula első indítványa: Írjon fel az O. E. E. a kormányhoz, hogy a készülő magántisztviselői törvény előkészítő tárgyalásainál magát tagjai érdekében képviseltesse.

A közgyűlés ezt az indítványt elfogadja.

Második indítványa *Bogyaynak*: Írjon fel az O. E. E. a földművelésügyi minisztériumhoz, mint legfőbb erdőrendészeti hatósághoz, hogy a magánerdészeti szolgálatnál még mindig tapasztalható, az erdőtörvény szellemével és rendelkezéseivel ellentétes alkalmaztatások és kezeltetések beszüntetessenek.

A közgyűlés ezt az indítványt — már a készülő erdőtörvénnyel való kapcsolata miatt is — elintézés végett a választmánynak adja ki.

Bogyay Gyula harmadik indítványa: Írjon fel az O. E. E. a kormányhoz, hogy a Balaton tava közvetlen partjain lévő értéktelen legelő- és egyéb területek az állam által sajátításának ki, ezek állami kezelésbe véve, erdősíttessenek, illetve fásíttassanak be.

A közgyűlés ezt az indítványt is tárgyalás végett a választmánynak adja ki.

Elnök: Több tárgyunk nem lévén, köszönöm szíves megjelenésüket és a közgyűlést bezárom. (Éljenzés).

* Az indítvány szövegét legközelebbi lapszámunkban közöljük.

II.

A számvizsgálóbizottság jelentése.**Tisztelt Közgyűlés !**

Az 1925. évi pénztári naplóból meggyőződünk, hogy az Országos Erdészeti Egyesület pénztárának bevétele 1925-ben 395,833.040 K 34 f s a kiadás ugyancsak 395,833.040 K 34 f. volt.

A zárszámadás részletes eredményét a csatolt kimutatás tünteti fel. A bevételi rovatoknál az előirányzattól való eltérések külön indokolást nem igényelnek. A kiadások közül az I. rovatnál a jutalmak, segélyek és adók című alrovaton volt a szükséglet nagyobb az előirányzatnál, úgyszintén a II. rovaton is (ügyművelési költségek). A III. rovaton (feltárási tárgyak) egy új zászló beszerzése okozta az előirányzat túllépését. Az Erdészeti Lapok (V.) rovatán az a törekvés, hogy a lap bővebb tartalommal jelenjen meg, 11,565.372 K túlkidatást okozott. A székháznak a több évi szünet után mulhatalanul szükséges tatarozása a VII. rovaton 21,772.351 K 50 f. többszükséglettel járt s végül az egyéb kiadások (XI.) rovatán is több kisebb váratlan kiadás 2,893.704 K 34 f. többszükségletet eredményezett.

A túlkidatásokat a választmány póthitelek alakjában engedélyezte és tudomásul vette (1925. évi december 7-iki és 1926. évi május 10-iki ülés).

Végeredményben a rendes kiadások 11,636.570 K 84-rel haladták meg a rendes bevételeket. Ez az összeg az alapítványi számadás készpénzkészletéből vétetett kölcsön.

Az egyesület és az általa kezelt alapítványok értékpapirjai a Magyar Földhitelintézetnél vannak elhelyezve.

gy a pénztári, mint a vagyonszámadásokat rendben találván, tisztelettel javasoljuk, hogy a felelős számadóknak a felmentvényt megadni méltóztassék.

Budapest, 1924 június hó 23-án.

A számadásvizsgáló bizottság :

Fekete Béla s. k.

Marsovszky Ede s. k.

Franciscy s. k.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1925. évi zárszámadása.

Bevétel	Tényleges bevétel 1925. évben		Előirányzott összeg 1925. évre		Az előirány- zattal szemben + vagy -	
	Papírkorona	f	Papírkorona	f	Papírkorona	f
<u>Pénztári maradvány 1924. évről</u>						
Rendes bevételek:						
I. Az egyesületi székház bérjövéd.	88,267.629	—	82,000.000	—	+6,267.629	—
II. Az alapító tagok által kötelezvény- ben tett alapítványok kamatai --	22.094.003	—	10.000.000	—	+12.094.003	—
III. A rendes tagok által fizetett tag- sági díjak -- -- -- -- --	73,685.782	—	80.000.000	—	—6 314.218	—
IV. Az állam által adott segély -- --	3,940.000	—	1,000.000	—	+2,940.000	—
V. Az egyesület állandó kiadványai- nak jövedelme Erdészeti lapok						
1) Előfizetési díjak -- -- -- -- --	37 135.730	—	24,000.000	—	+13,135.730	—
2) Hirdetési díjak -- -- -- -- --	12,931.200	—	12,000.000	—	+931.200	—
VI. Az egyesület terhére kiadott nem állandó irodalmi kiadványok el- adásából befolyó jövedelmek --	110.000	—	—	—	+110.000	—
VII. Az alaptőke, valamint a folyó jövedelmekből begyűlt pénztári készletek kamatai -- -- -- -- --	182.412	—	2,000.000	—	—1,817.588	—
VIII. Póstköltség és más térítmények	2,217.955	—	512.000	—	+1,735.955	—
IX. Egyéb bevételek -- -- -- -- --	40,829.505	84	25,000.000	—	+15 829.505	84
<u>Rendes bevételek összege</u>	281,424.516	84	236 512.000	—	+44,912.516	84
<u>Átutó bevételek összege</u>	114,408.523	50	416.255	—	+113 99. 268	50
<u>Összes bevétel</u>	395,833.040	34	236,928.255	—	+158,904.785	34

Kiadás

Kiadás	Tényleges kiadás 1925. évben		Előirányzott összeg 1925. évre		Az előirányzattal szemben + vagy -	
	Papirkorona	f	Papirkorona	f	Papirkorona	f
Rendes kiadások:						
I. Személyi járandóságok						
a) tükár illetménye	6.117.870					
b) segédtitkar illetménye	5.500.000					
c) pénztárnok	18.000.000					
d) írnokok	16.200.000					
e) szolga	9.252.000					
f) jutalmak és segélyek	16.975.549					
g) nyug- és kegydíjak	480.000					
	72.525.419	-	64.012.000	-	+ 8.513.419	-
II. Ügyviteli költségek:						
a) irodai költségek	26.073.669					
b) tüzelő anyagok	12.681.500					
	38.755.169	-	32.000.000	-	+ 6.755.169	-
III. Leltári tárgyak beszerzése:	979.200	-	200.000	-	+ 779.200	-
IV. Könyvtár gyarapítására és szaklapok:	1.048.000	-	1.500.000	-	- 452.000	-
V. „Az Erdészeti lapok” költségei:						
a) nyomtatás és expedició	74.565.372					
b) írói díjak	2.000.000					
	76.565.372	-	65.000.000	-	+ 11.565.372	-
VI. Az egyesület terhére kiadott nem állandó irodalmi kiadmányok költségei:	-	-	-	-	-	-
VII. A székházak terhelő kiadások:						
a) adók	20.049.542.50					
b) vízvezeték	7.279.355.-					
c) udvarvilágítás, lift	11.398.094.-					
d) tűzkárbiztosítás	1.840.960.-					
e) javítások	41.204.400.-					
	81.772.351	50	60.000.000	-	+ 21.772.351	50
VIII. Illetékegyenérték és az egyesületet min. ilyen terhelő adó	4.085.301	-	5.000.000	-	- 914.699	-
IX. Hozzájárulás az alapokhoz: (nyugdíjalap)	-	-	6.000.000	-	- 6.000.000	-
X Egyéb kiadások:	5.693.704	34	2.800.000	-	+ 2.893.704	34
Rendes kiadások összege	281.424.516	84	236.512.000	-	+ 44.912.516	84
Átutó kiadások összege	114.408.523	50	416.255	-	113.992.268	50
Összes kiadás:	395.833.040	34	236.928.255	-	+ 158.904.785	34

A számadásvizsgáló bizottság:

Fekete Béla s. k.

Marsovszky Ede s. k.

Franciscy s. k.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1927. évi költségvetése.

Bevétel	Előirányoztatott 1927. évre összesen
	Pengő
Rendes bevételek:	
I. A székház jövedelme -----	12 000
II. Kötvényben tett alapítványok kamatai és pótdíjai -----	1.200
III. Tagsági díjak és pótdíjak -----	9.600
IV. Állami segély -----	400
V. Állandó kiadványok jövedelmei	
Erdészeti Lapok:	
a) előfizetési díjak -----	2.400
b) hirdetési díjak -----	960
VI. Nem állandó irodalmi kiadványok eladásából befolyó összegek -----	—
VII. Alaptőke, letét és pénztári készletek kamatai -----	20
VIII. Térítmények -----	140
IX. Szerzők terhére kiadott szakkönyvek eladásából befolyt összegek -----	—
X. Egyéb bevételek -----	1.600
Rendes bevételek összege	28.320
Atfutó bevételek összege	115
Összes bevétel	28.435

Kiadás

Előirányoztatott
1927 évre
összesen

Pengő

Rendes kiadások :

I. Személyi járandóságok		
a) a titkár járandósága	2.560	
b) a segédtitkár járandósága	1.440	
c) a pénztárnok	1.920	
d) az írnokok	2.000	
e) a szolga	768	
f) jutalmak, segélyek, adók	992	
g) nyug- és kegydíjak	320	10.000
II. Ügyviteli költségek:		
a) irodai költségek	1.800	
b) tüzelőanyagok	1.400	3.200
III. Leltári tárgyak beszerzése		80
IV. A könyvtár gyarapítására és szaklapokra		240
V. Állandó kiadmányok költségei:		
1. Erdészeti Lapok		7.680
2. Erdészeti Zsebnaptár		—
VI. Nem állandó kiadmányok költségei		—
VII. A székházat terhelő kiadások:		
a) adók	3.200	
b) vízvezetéki illeték	640	
c) udvarvilágítás	960	
d) tűzkárbiztosítás	160	
e) javítások	1.440	6.400
VIII. Illetékegyenérték és az egyesületet, mint ilyen terhelő adó (forgalmi adó)		320
IX. Szerzők terhére kiadott szakmunkák kiadási költségei		—
X. Hozzájárulás alapokhoz		240
XI. Egyéb kiadások		160

Rendes kiadások összege 28.320

Atfúto kiadások összege 115

Összes kiadás 28.435

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Hirdetmény.

Az 1926. évben az őszi erdészeti államvizsga 1926. év október hó 25-én és a rákövetkező napokon fog megtartatni. Az 1926. év őszen erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhivatnak, hogy a szabályszerűen felszerelt és kellően felbélyegzett kérvényeiket az ehhez szükséges engedély iránt a földmívelésügyi miniszterium erdészeti főosztályának címére (Budapest, V., Országház-tér 11.) legkésőbbben 1926. év augusztus hó végéig küldjék be.

Az erdészeti államvizsgára való bocsátásra mindazok igényt tarthatnak, akik a főiskola szabályszerű elvégzését záradékolt lecke-könyvvvel igazolják.

Az erdészeti államvizsga alkalmával fizetendő vizsgadíj 250.000 (kettőszázötvenezer) korona.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a régi rendszer szerint végzett főiskolai hallgatók az államvizsga alapján oklevelet bezárólag csak 1927. év tavaszáig szerezhhetnek, ezen határidőn túl oklevelüket csak az érvényben álló szigorlati rendszer alapján szerezhetik meg.

Budapest, 1926. évi július hó 28-án.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozás. Jákói Géza, a pápa-ugodi hitbizomány ny. jószágigazgatója, a Ferenc József-rend lovagja, Veszprém vm. volt törv.-hatósági bizottsági tagja, volt országgyűlési képviselő, az O. E. E. rendes és sok éven át választmányi tagja, életének 69-ik évében f. é. június hó 10-én, rövid szenvedés után Balamalmadin elhunyt.

A megboldogultat június 13-án Veszprémben helyezték örök nyugalomra.

Nagyabonyi Csiba György, Majláth József grófnak negyven éven át volt erdésze, 68-ik életévében Ófehértón elhunyt.

Személyi hírek. Fejferék József m. kir. erdőmérnök nevét vitézzé avatásával kapcsolatosan „Fejes“-re változtatta.

Ugyancsak utólag nyertünk értesülést arról, hogy Zsvacsek Ferenc m. kir. s. erdőmérnök, a mezőhegyesi erdőhivatal veze-

tője ugyancsak vitézzé avatással kapcsolatban „Borsay“ név használatára nyert engedélyt.

Értesítés. Értesítjük t. olvasóinkat, hogy az **üzemtervi nyomtatványok** jövőben csak a nyomtatványt igénylő lakhelyére *illetékes m. kir. erdőigazgatóságoknál* szerezhetők be.

Az Országos Erdészeti Egyesület ily nyomtatványokat már nem árusít.

30 éves találkozó. Az Országos Erdészeti Egyesületnek Sopronban tartott idei közgyűlése alkalmával 30 éves találkozót adtak egymásnak azok, akik 1896-ban végezték a főiskolát. Összesen 39 hallgató valétált akkor, közöttük 19 erdőmérnök. Jórészükről nem is tudjuk, hol vannak jelenleg? Ketten: Tauber Ödön és Janussek István meghaltak, állítólag mások is. Az élők közül nyolcan maradtak a mai országban, ezek közül megjelent négy: Monspart István (Kéthely), Papp Béla (Budapest), Roth Gyula (Sopron) és Vigh József (Zalaegerszeg), a többi négy: Clement Károly (Budapest), Jeszenszky Kálmán (Kisújszállás), Matusovits Péter (Kecskemét) és Ormós Zsigmond (Szeged) levélben mentette ki távolmaradását.

A határon túlról küldött levelet: Horváth Viktor (Nagyenyed) és Mauks Vilmos (Késmárk).

A bányász-kohász kollégák közül csak Törék László (Diósgyőr) jelent meg; Fáber Rezső (Budapest) levélben emlékezett meg a régi cimborákról.

Az idők szomorú jele, hogy még az egy évfolyambeliek is csak egy-két kollégáról tudják — a megjelenteken kívül — hol vannak ma, legtöbbjéről azt sem tudjuk, hogy a határon innen van-e, vagy túl és hogy él-e még vagy nem?

Adományok, a főiskolai Menza javára. Az Országos Erdészeti Egyesület a soproni városi erdőhivatal útján az Országos Erdészeti Kongresszus alkalmából felmerült pénzmaradvány fejében 1,195.500 koronát a főiskolai Menza javára utalt át.

Mayer Zoltán okleveles erdőmérnök úr ugyancsak a Menza javára 160.000 koronát adományozott.

Fogadják adományozók ezúton is a főiskolai tanács köszönetét.

A gödöllői kiállítás. Augusztus 5-én nyílt meg a Gödöllői Járási Közművelődési Egyesület és a Faluszövetség kulturális, ipari és gazdasági kiállítása. A sok érdekes látnivalót tartalmazó kiállítást csütörtökön fél 10 órakor országos előkelőségek jelenlétében József főherceg öfensége ünnepélyes keretek közt nyitotta meg a premontrai gimnáziumban, majd megtekintette a királyi alsóparkban elhelyezett mezőgazdasági gépeket, az ipari kiállítást, mely a kir. kath. gimnáziumban talált otthonra,

a vadászati hivatalt megtöltő vadászati és erdészeti részt, a református iskolában a gyümölcsészet és borászati kiállítást, a polgári iskolában az egészségügyi s baromfikiállítást, a község-házán a mezőgazdasági részt s a Magyar portán Magyar Kázmér néprajzi kiállítását. Ugyanezen napon népviseletek bemutatása volt. 6-án az ország első magyarányú hősi emlékműpályázatának elbírálása, melyen a legnevesebb fővárosi művészek vettek részt. 7-én országos méhésznapi, Kovách Antal méhészeti felügyelő szobrának leleplezése. 8-án vasárnap dalosverseny 300 dalos közreműködésével, délután gazdafogat-, anyakanca-, csikódíjazással egybekötött lovasverseny, lovasjátékok, rendőrkutyaverseny, menyasszonyrablás lóhátról. 9-én gazdanapi, szarvasmarha-, sertés-, juhkiállítás, traktorszántóverseny, 10-én vitézek napja s a Közművelődési Egyesület díszülésével fejeződött be az ünnepségek hosszú sora. A kiállítás naponta 9—1 és 3—7-ig lesz nyitva a megnyitás napján s 8-án vasárnap pedig egész nap megszakítás nélkül. A kiállításra utazóknak úgy a Máv. mint a Hév. 50%-os utazási kedvezményt ad.

Új adóügyi tájékoztató. Ormándy János kamarai igazgató kiadásában most jelent meg a *gazdák részére* 85 oldal terjedelemben összeállított *Új jövedelemadókulcs*, melyet július 15-én s a teljes részletes *utasítás*, melyet július 19-én adott ki a pénzügyminiszter. Ezt megelőzi a jún. 10-i pü. min. *rendelet* teljes szövege és a március 1-i rendeletnek a gazdákat is érdeklő kivonata. *A most befejezés alatt álló jövedelemadó-kivetésnél* ezen rendeletek teljes ismerete igen fontos minden gazdára nézve. *A könyv ára postaportóval együtt 25.000 korona* és a Győri Mezőgazdasági Kamaránál lev.-lapon rendelhető meg.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből

A m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Vági Istvánt* és dr. *Fehér Dánielt*, a m. kir. bányamérnöki és erdómérnöki főiskola rendkívüli tanárait, a VI. fizetési osztályba sorolt rendes tanárokká kinevezem.

Kelt Budapesten, 1926. évi május hó 29. napján. Horthy s. k., Mayer s. k.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére az állami erdómérnökök összesített tisztviselői létszámában *Papp Béla* m.

kir. főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, *Lipcsey* László m. kir. főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet, továbbá *Zánkó* Emil, *Szabó* Kálmán, *Vidos* Miklós és *Fröhlich* Brunó m. kir. erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet, végül *Barrois* Andor, *Kelecsényi* Mihály, *Balás* Emil, *Hauszmann* Béla, *Molcsányi* Gábor és *Früstök* László m. kir. főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet adományozom.

Kelt Budapesten, 1926. évi június hó 27. napján. Horthy s. k., Mayer s. k.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami erdőmérnökök összesített rangsorozati létszámában *Asbóth* István, *Geschwind* Lipót és *Králl* János m. kir. főerdőmérnököket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká kinevezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami erdőmérnökök összesített rangsorozati létszámában *Törzs* Artur m. kir. főerdőmérnököt a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsossá ki-nevezte.

*

Gróf *Esterházy* Pál *Farkas* Jenő pannonhalmi főapátsági erdőmérnököt urad. főerdőmérnöké Rédére (Veszprém m.) nevezte ki.

**Az „Erdészeti Lapok“ 1926. évi VII–VIII. füzetének
HIRDETÉSEI.**

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 2500 korona. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 400.000 K.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egy-ségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 1500 K, álláskeresleti hirdetéseknél 700 K.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

MOST JELENT MEG! ÚJDONSÁG!

FÖRSTER AURÉL:

**ANEKDOTÁK
MÁSODIK KÖTETE**

A legjobb magyar anekdoták
és legjobb viccek gyűjteménye.

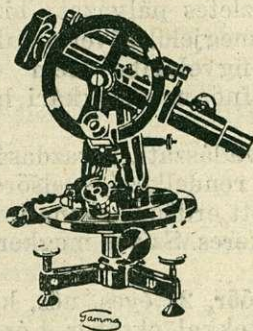
ÁRA 30.000 KOR.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN ÉS A STÁDIUM
SAJTÓVÁLLALAT RT.-NÁL, BUDAPEST VI, RÓZSA U. 111

G A M M A

FINOMMECHANIKAI GÉPEK ÉS KÉSZÜLEKEK GYÁRA R. T.
BUDAPEST I., FEHÉRVARI ÚT 73. TELEFON. JÓZSEF 132-20

Precíziós
készülékek, mű-
szerek, mérőeszközök,
gépalkatrészek, fogas-
kerekek, csavarok
gyártása. Talál-
mányok kidolgozása.

Skálák,
léptékek, hossz-és
körsztások, libellák
készítése. Betűk, szá-
mok, cégjegyek gép-
gravírozása fémbe és
keménygummiba stb.

MOZGÓKÉPVETÍTŐGÉPEK — RÁDIÓKÉSZÜLEKEK
Mérnöki műszerek szakszerű javítása

(3. VI. 2)

Allást keres jelenleg uradalmi alkalmazásban lévő, elsőrendű referenciákkal rendelkező, 26 éves, nő, szerény igényű, okl. erdőmérnök. Elvállalja erdő- és vadgazdaság mellett kisebb mezőgazdaság vezetését is, tőgazdaság létesítését és kezelését. Kivánatra 100 millió kauciót adok. Szíves megkereséseket a szerkesztőség továbbít, vagy ott a cím megtudható. (11. I. 1.)

Szakvizsgázott erdőőr, 24 éves, nő, kitűnő szakvizsgái és szolgálati bizonyítványokkal október hó 1-ére, esetleg január hó elsejére állását változtatná, úgy az erdészet, mint a vadászat terén teljesen jártas. Szíves megkeresést a lapkiadóhivatalba kér. (14. I. 1.)

Allást keres 24 éves, r. k., Királyhalmán szakiskolát végzett, erdőőri és vadőri szakvizsgát tett, jó bizonyítványokkal rendelkező, 1922 óta szolgálatban álló erdőőr. Szíves ajánlatokat Zabek József, Veszprém, Kőbánya-út 5. sz. címre kérem. (13. II. 1.)

38 éves, kiscsaládú, szakvégzett erdőőr és vadőr állást keres, 20 évi gyakorlattal erdő- és mezőgazdaságban, fácán, fogoly mesterséges tenyésztésében, vizslaidomításban. Erdészetben, vadászatban legnagyobb gyakorlatai vannak; megszállt területre is elmegy; az állás azonnal elfoglalható. Szíves megkeresést, Volostsuk Péter erdőőr, Parád. (12. I. 1.)

Pályázati hirdetmény. Putnok-i főerdészet szakvizsgázott erdőőr keres október 1-ére szolgálatra. Sajátkezűleg írt kérvények Máté Ferenc főerdész címére küldendők. Putnok, Gömör vármegye. (10. I. 1.)

Erdőőr, szakvizsgázott, középkorú, kimutatható többévi gyakorlattal, csakis elsőrendű bizonyítványokkal, azonnali belépésre kerestetik. Részletes pályázat bizonyítványmásolatokkal és a fizetési igény megjelölésével az alábbi címre küldendő. Személyes jelentkezés figyelembe nem vétetik. Karátsenyi-Andrássy Caroline grófnő, urad. titkári hivatala, Budapest, I., Krisztina-körút 121. (9. I. 1.)

21 évi erdészeti és vadászati, a gazdaság több ágazatában is megfelelő gyakorlattal rendelkező, — elsőrendű referenciákkal, — 50 éves, szakvizsgázott erdőőr azonnali, vagy október 1-i belépésre megfelelő állást keres. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít. (8. II. 1.)

Szakvizsgázott erdőőr, 24 éves, nős, kitűnő szakvizsgái és szolgálati bizonyítványokkal október 1-ére állását változtatná, úgy az erdészet, mint a vadászat terén teljesen jártas. Szíves megkeresést az Erdészeti Lapok kiadóhivatala továbbít. (7. I. 1.)

Megvételre keresem Sobó Középítéstanát (I. és II. rész), Út-és vasútépítéstanát és Jankó Erdei szállítóberednevezések (I. és II. rész) című művét. Kallivoda György erdőmérnök, Kapuvár, Sopron m. (6. I. 1.)

Allást keres jó bizonyítványokkal rendelkező szakvizsgázott erdőőr, ki az erdészeti teendőkben, vadtenyésztésben, óvásban teljes jártassággal bír, esetleges azonnali belépésre. Döbrököz, Kovács György erdőőr.

Hat középiskolát végzett kis családú egyén, ki az erdészet minden ágában, hazai vadak tenyésztésében és vadászatában, vadászebek nevelésében és tanításában, gazdálkodásban és irodai munkákban is teljesen jártas, jobb erdőőri, fővadászi, esetleg mezőgazdasági állást keres. Bemutatkozásra személyesen elmegy Palatitz Ferenc, Debrecen, Akácia u. 1.

Az „Erdészeti Lapok“ 1926. évi VII—VIII. füzetének tartalma :

	Oldal
<i>Rochlitz Dezső</i> : Erdészet—Vadászat	285
— Soproni közgyűlésünkről	305
<i>Onczay László</i> : Erdőgazdálkodásunk fejlődése és új célkitűzései ..	313 ✓
<i>Béky Albert</i> : Az Alföld erdősítéséről	325 ✓
<i>Egyesületi közlemények</i> : I. jegyzőkönyv a soproni közgyűlésről.	
II. A számvizsgálóbizottság jelentése, 1925. évi zárszámadás.	
III. 1927. évi költségvetés	339
<i>Hivatalos közlemények</i> : Hirdetmény az 1926. évi őszi államvizsga tárgyában	356
<i>Különfelék</i> : Halálozás. — Személyi hírek. — Értesítés. — 30 éves találkozás. — Adományok a főiskolai menza javára. —	
A gödöllői kiállítás. — Új adóügyi tájékoztató	356
<i>Változások és kitiűntetések az erdészeti szolgálat köréből</i>	358
<i>Hirdetések</i>	I—III

Am. J. Cancer 1934, 24: 111-114. (Cancer Research Laboratory, New York)

1. The present study was conducted in the laboratory of the American Cancer Society, New York, N. Y. The work was supported by a grant from the American Cancer Society, New York, N. Y. The author wishes to express his appreciation to Dr. J. H. Brown for his helpful criticism of the manuscript and to Dr. J. H. Brown for his helpful criticism of the manuscript.

2. The present study was conducted in the laboratory of the American Cancer Society, New York, N. Y. The work was supported by a grant from the American Cancer Society, New York, N. Y. The author wishes to express his appreciation to Dr. J. H. Brown for his helpful criticism of the manuscript and to Dr. J. H. Brown for his helpful criticism of the manuscript.